

2019

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

AZRA DELJANIN

AZRA DELJANIN

KOPER, 2019

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Zaključna projektna naloga

ANALIZA RAZVOJA DEJAVNIKOV TURIZMA V
IZBRANI OBČINI

Azra Deljanin

POVZETEK

Med eno izmed najbolj obetavnih in bolje rastočih gospodarskih dejavnosti danes štejemo turizem, saj veliko pripomore k rasti in razvoju tako mikro kot tudi makro regij. Čeprav veliko lokacij ponuja dobre priložnosti za turizem, so te večinoma premalo izkoriščene in tam se pojavlja premajhna obiskanost. Dobro izkoriščenost lahko vidimo na primerih večjih krajev, kot sta Bled in Ljubljana, z rastjo teh pa zapostavljamo manjše kraje. Naklo je izjemno dober primer turističnega kraja, ki je bil skozi leta zapostavljen. Razvoj turizma v tem kraju se je začel že pred izgradnjo železnice, saj je tam potekala glavna cestna povezava med Kranjem, in takrat najbolj razvitim industrijskim krajem, Tržičem. Skozi leta se je mesto razvijalo, dandanes pa turizem upada zaradi rasti večjih krajev v bližini. Po pregleda teorije dejavnikov razvoja turizma, smo preko anketiranja in intervjuvanja turističnih delavcev v Naklu želeli izvedeti njihovo mnenje o trenutnem stanju turizma in možnostih ponovnega odprtja turističnih točk ter nadaljnega razvoja le-teh.

Ključne besede: turizem, občina Naklo, turistična ponudba, turistična destinacija, turistične točke,

SUMMARY

Nowadays tourism is known as one of the most promising and growing economic zones because it supports the growth of micro and macro regions in the world. Although many locations offer various options for tourism growth, they are usually not used well enough for tourists to come visit them. Great examples of growing tourist locations in Slovenia can be found in larger cities that have something to offer such as Bled and Ljubljana, but by promoting these cities, we neglect the smaller locations which have a lot of potential. A great example of that is Naklo, where tourism was neglected throughout the years. The development of tourism there began even before the railway was built, because of its location by the main road that connected Kranj and the largest growing industrial city Tržič. Throughout the years it developed greatly but started to plunge because of the rapid growth of other larger locations in the vicinity. Through the analysis of theoretical sources, interviews and surveys done with the tourist workers in Naklo, we aimed to find out the opinion of the current state and the options for reopening tourist points and their further development.

Keywords: tourism, municipality Naklo, tourist offer, tourist destination, tourist

UDK: 005.2:338.48(043.2)

ZAHVALA

Zahvaljujem se svoji mentorici doc. dr. Jani Hojnik za vso pomoč in nasvete pri izdelavi zaključne naloge ter svoji družini, ki mi je v tem času stala ob strani in me spodbujala.

Posebna zahvala gre Turističnemu društvu Naklo za njihov čas, literaturo in podatke, turističnemu vodniku iz Nakla za intervju ter vsem, ki so rešili anketo za pridobljene podatke.

VSEBINA

1. Uvod	1
1.1. Opredelitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč.....	1
1.2. Namen in cilji diplomske naloge	2
1.3. Metode za doseganje ciljev diplomske naloge	3
1.4. Predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema	3
2. Turizem v Sloveniji.....	4
2.1. Začetki in razvoj turizma	4
2.2. Turizem danes	5
2.3. Turistične storitve in proizvodi.....	6
2.3.1. Strategija razvoja slovenskega turizma (2017-2021).....	6
2.4. Temeljne usmeritve slovenskega turizma	7
2.4.1. Blagovna znamka I FEEL SLOVENIA.....	9
3. Naklo.....	10
3.1. Predstavitev občine Naklo	10
3.2. Zgodovina Nakla.....	11
3.3. Turistične znamenitosti v Naklem	11
3.3.1. Muzejska lokomotiva.....	12
3.3.2. Muzej mlinskih kamnov	12
3.3.3. Gostilna Marinšek in kranjska klobasa	13
4. Intervju s turističnim vodnikom	14
5. Analiza in rezultati ankete	16
6. Sklep.....	29
Literatura in viri.....	33
Priloge.....	35

PREGLEDNICE

Preglednica 1: Spol anketirancev	16
Preglednica 2: Starosti anketirancev	17
Preglednica 3: Leta delovanja anketirancev v turistični panogi	18
Preglednica 4: Obiskanost Nakla po mnenju anketirancev	19
Preglednica 5: Pomembnost določenih vrst turizma	20
Preglednica 6: Dejavniki razvoja turizma v Naklem	21
Preglednica 7: Razvoj Nakla čez leta	22
Preglednica 8: Mnenje o vplivu prihoda gostov ob ponovnem odprtju znamenitosti	23
Preglednica 9: Turistični potencial občine	24
Preglednica 10: Mnenje o povečanju obiska turistov	25
Preglednica 11: Lokacija info točke	26
Preglednica 12: Mnenje o obveščeni turistov	27
Preglednica 13: Zadostnost turistične ponudbe v Naklem	28

SLIKE

Slika 1: Razmerje spolov anketirancev	18
Slika 2: Graf starosti anketirancev	17
Slika 3: Graf let delovanja anketirancev v turistični panogi	18
Slika 4: Graf obiskanosti Nakla po mnenju anketirancev	19
Slika 5: Graf pomembnosti vrst turizma v Naklem	20
Slika 6: Graf pomembnosti dejavnikov pri razvoju turizma v Naklem	21
Slika 7: Graf menja o razvoju Nakla čez leta	22
Slika 8: Graf mnenja o vplivu prihoda gostov ob ponovnem odprtju znamenitosti	23
Slika 9: Graf mnenja o turističnem potencialu občine Naklo	24
Slika 10: Graf mnenja o povečanju obiska turistov	25
Slika 11: Graf lokacije nove info točke	26
Slika 12: Graf mnenja o obveščeni turistov o Naklem	27
Slika 13: Graf mnenja o zadostovanju trenutne turistične ponudbe v Naklem	28

KRAJŠAVE

BDP	Bruto družbeni proizvod
MICE	meetings, incentives, conferencing, exhibitions
PDB	Povprečna doba bivanja
RS	Republika Slovenija
SURS	Statistični ura republike Slovenije

1. UVOD

Turizem je ena izmed vodilnih dejavnosti svetovnega gospodarstva in pomembno prispeva k razvoju makro in mikrolokacij, natančneje v konkurenčnosti, rasti bruto domačega proizvoda (BDP), trajnostnem razvoju, boljši kakovosti življenja, prepoznavnosti in drugih pozitivnih smereh. V Sloveniji se turizem razvija zelo hitro, toda vprašanje je, če se razvija dovolj enovito. Večji kraji dobivajo večjo količino pozornosti in boljše možnosti za razvoj, zanimalo pa nas je, ali so manjši kraji deležni dovolj pozornosti za uspešno rast. V manjših krajih smo opazili pomanjkanje oglaševanja in uspešnosti trženja, kar zavira razvoj turizma, četudi je ponudba lahko zelo velika in raznovrstna. Veliko krajev v Sloveniji je manjših in imajo raznovrstno ponudbo, ki zanima ljudi, vendar zaradi nizkega obiska lahko opazimo pomanjkanje vlaganja denarja in pozornosti občin v zanimivosti, ki jih manjši kraji lahko tržijo. S tem posvečanje turizmu pade na večje kraje, ki so že dovolj turistično razviti, hkrati pa se zapostavlja manjše kraje z znamenitostmi in zgodovino. Zgodovina je pomemben del naše kulture in vsakdana, je ena izmed stvari, ki nas definirajo in ustvarjajo naše življenje ter kulturo, zato je pomembno, da jo ohranjamo ter pravilno interpretiramo drugim, saj s tem pripomoremo k ohranitvi naroda in njegovih značilnosti.

1.1. Opredelitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč

Med eno izmed glavnih področij gospodarstva danes v svetu vključujemo tudi turizem, saj kot dejavnost prispeva k ekonomski rasti ter razvoju območja, krajev in regij. Cilji turizma vključujejo konkurenčnost, rast bruto domačega proizvoda, boljšo kakovost življenja, krepitev kulture ter druge prednosti. Slovenija posveča velik delež svojega razvoja turizmu, vendar je prevelika pozornost namenjena področjem, ki so že turistično razvita, kar pripomore k razvoju le-teh, hkrati pa lahko zapostavi manjše kraje in mikrolokacije s primarno ali sekundarno turistično ponudbo. Zato smo želeli preveriti, kateri dejavniki vplivajo na rast turizma v manjšem kraju, ter kako bi lahko povečali obisk turistov tudi v takšnih krajih in ne zgolj v slovenskih turističnih središčih, ki so že izjemno razvita. (Planina in Mihalič 1985)

Turizem v Sloveniji je po besedah vlade Republike Slovenije eden izmed najpomembnejših gospodarskih in strateških sektorjev, ki generira nova delovna mesta in pomembno vpliva na uravnotežen regionalni razvoj. (Špec 2009) Razvoj turizma v Sloveniji poteka že vse od razpada Jugoslavije in začetka samostojnosti, vendar so takrat nekatere slovenske znamenitosti izgubile na svoji poznanosti zaradi bližine drugih večjih središč kot so Dubrovnik, Plitvice in drugi kraji v bivši Jugoslaviji. Kljub majhnosti države je razvoj turizma uspeval tako v tujini kot na domačih tleh in s tem pripomogel k razvoju v tej smeri, še posebej v zadnjih letih.

Z razvojem turizma se je v zadnjih letih v Sloveniji povišalo tako število turistov kot tudi število prenočitev domačih in tujih turistov v celotni državi. V zadnjih dveh letih se je število turistov povečalo za več kot 1 milijon, število prenočitev pa za 1,5 milijona. Največji obisk so beležile gorske regije ter zdraviliški kraji v Sloveniji. (Statistični urad republike Slovenije 2018)

Razvoj turizma pa je potekal v večjih središčih Slovenije, saj smo z razumevanjem turističnega povpraševanja in prilagajanja željam turistov uspešno povečali ponudbo in obisk ter število prenočitev in s tem pripomogli k pozitivni rasti gospodarstva, bruto domačega proizvoda in drugih gospodarskih faktorjev. (Špec 2009)

Slovenija razpolaga s pestro turistično ponudbo v večjih središčih, vendar je posvečanje pozornosti manjšim krajem upadalo skozi čas. Tudi manjši kraji ponujajo veliko turističnih zanimivosti, ki jih drugje ne najdemo. Večina teh temelji na verskih spomenikih, vojnih spomenikih ter ostankih obrtniških delavnic, ki so bile pomembne skozi zgodovino. Naklo je dober primer turističnega kraja, ki je skozi leta imel visoko število turistov, ki so se ustavljali na poti med Kranjem in Bledom. S tem se je začel razvoj gostinske in turistične ponudbe, katerih sledi so še danes vidne. (Črnilec 1999)

Naklo je kot turistični kraj uspeval zaradi dobre lokacije, železniške postaje, ter velikega števila popotnikov, ki so se skozi leta odpravljali do večjih krajev v bližini. Zaradi tega je uspeval gostinski turizem ter razne vrste obrti, za katere je bilo izkazano zanimanje s strani obiskovalcev. Zaradi lege je še danes gostinski turizem dobro razvit, potrebno pa bi bilo pozornost posvetiti kulturni dediščini ter drugim znamenitostim, ki jih kraj ponuja. (Turistično društvo Naklo 2017)

Za uspeh turistične destinacije je potrebno prilagajanje trenutnim trendom in spremljanje povpraševanja turistov. Turizem v Naklem še vedno temelji na starih trendih, zato bi bilo potrebno prenoviti vrsto ponudbe, da bi s tem lahko povečali promet in obisk, saj razpolaga z velikim številom zanimivosti, ki jih lahko ponovno začnejo tržiti z ustreznim oglaševanjem in prilagajanjem povpraševanju. Z usklajenim in dovolj hitrim razvojem glede na celotno ponudbo v Sloveniji, lahko izkoristimo možnosti, ki jih ponujajo tudi manjši kraji, ter povečamo vpliv turizma na gospodarstvo in pripomoremo k razvoju države.

1.2. Namen in cilji diplomske naloge

Namen zaključne naloge je bil s pomočjo intervjujev turističnih delavcev in vodilnih članov turističnega društva Naklo analizirati dejavnike, ki so pripomogli k turizmu v Naklem, ter ugotoviti, kako se je le-ta razvijal skozi čas. Preko tega smo želeli raziskati možnosti za izboljšavo in povečanje turizma, tako v Naklem, kot tudi v drugih manjših krajih.

Cilj zaključne naloge je bil ugotoviti razloge za razvoj turizma in njegov upad ter raziskati možnosti za povečanje prometa in števila turistov in prodaje turističnih produktov. Preko analize anketiranih vodilnih članov turističnega društva Naklo ter drugih, ki v turizmu sodelujejo, pa je bil cilj ugotoviti njihovo mišljenje o trenutni ponudbi, možnostih razširitve ponudbe in povečanju obiska ter vrste oglaševanja, ki bi povečale obisk.

1.3. Metode za doseganje ciljev diplomske naloge

V teoretičnem delu smo zajeli naslednje vsebine: analizo turistične ponudbe, prednosti in slabosti v občini Naklo, razvoj turizma, ter dejavnike, ki vplivajo na obisk turistov. Teoretični del je slonel na obstoječi literaturi, tako domačih kot tujih avtorjev, ter navajanjem podatkov statističnega urada RS.

Empirični del je zajemal intervju, ki je bil opravljen z glavnim turističnim vodnikom po Naklem, Damijanom Janežičem. Izvedli smo tudi anketo, v katero smo zajeli mnenja vodilnih v turističnem društvu in drugih, ki se posvečajo turizmu, o trenutnem stanju in možnostih za izboljšavo. Intervju in anonimna anketa sta potekala s turističnimi delavci v občini ter člani turističnega društva Naklo, ki se ukvarjajo s turistično ponudbo in oglaševanjem produktov.

1.4. Predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema

Zaključna naloga temelji na naslednjih predpostavkah:

- Turistična ponudba v Naklem je preveč zapostavljena in bi se jo dalo izboljšati
- Razvoj turizma v Naklem je povezan s tokom ljudi, ki potujejo skozi kraj do večjih destinacij v Sloveniji
- Razvoj turistične ponudbe temelji na usklajevanju s celotnim turističnim planom v državi ter povpraševanjem turistov, s tem se oblikuje ponudba
- Razvoj ponudbe je skupno delo vseh turističnih ponudnikov v občini ter sodelovanje med njimi in lokalno skupnostjo

Omejitve, s katerimi smo se v tej nalogi soočali, so subjektivno mnenje intervjuvanih delavcev ter majhen vzorec anketiranih, ki lahko pokaže drugačne rezultate, kot pa bi bili ob povečanju vzorca.

2. TURIZEM V SLOVENIJI

Turizem je v zadnjih letih ena izmed najbolj uspešnih in najhitreje rastočih panog v Sloveniji, v katero se država vse bolj usmerja. Vendar klasične vrste turizma ne zadostujejo, obiskovalcem je potrebno ponuditi nekaj novega, nekaj kar še niso videli in ne morejo dobiti drugje. Sam razvoj turizma trenutno poteka v smeri eko turizma in zelenega turizma, za kar ima Slovenija idealne pogoje, saj z raznovrstnostjo v državi lahko turistom ponudimo marsikaj, česar drugje ni na voljo. Tudi kulinarika se ravna po podobnih smernicah in se vrača na raven kulturne dediščine na moderen način, zato se na jedilnike ponovno vračajo jedi iz preteklosti, vendar v novi obliki. Slovenija ima izjemno veliko priložnosti za razvoj turizma, katere tudi uspešno izkorišča za razvoj tako turizma, kot tudi države nasploh. Sploh večja turistična središča, ki se zadnja leta razvijajo v smeri zelenega in eko turizma, ki ostaja vse bolj popularen po svetu. Teh smernic se uspešno držimo in razvijamo turizem tako v moderni kot tudi kulturni smeri, kar ohranja našo kulturno in narodno zavest, vendar pa se še vedno prilagaja modernim standardom in ostaja na nivoju svetovnih turističnih znamenitosti, kljub manjši količini obiska. (Grafenauer 2009)

2.1. Začetki in razvoj turizma

Turizem izhaja iz francoske besede *tour*, ki pomeni gibanje oziroma krožno potovanje. Prvi, ki je to besedo uporabil kot nek stalni izraz, je bil francoski popotnik in naravoslovec Victor Jacquemont leta 1830. Enotna definicija pa je bila sprejeta več kot 100 let za tem v Ligi narodov. Takrat je za turista veljal vsak posameznik, ki potuje v tujo državo za več kot 24 ur in tam nima stalnega prebivališča. Danes pa prevladuje drugačna definicija, in sicer Gallanska, ki trdi, da je turizem celota odnosov in pojavov, ki nastanejo zaradi potovanja in bivanja oseb, ki se v kraju potovanja ne zadržujejo, ter ta ni niti glavni kraj bivanja in zaposlitve. Vse definicije do najmoderneje imajo kar nekaj skupnih točk, vendar se razlikujejo v detajlih. (Mihalič 1994)

Za samega začetnika modernega turizma pa lahko štejemo Thomasa Cooka, ki je bil prva oseba s svojo turistično agencijo. 5. julija 1841 je prvi popeljal skupino borcev proti alkoholizmu na kratko 11 kilometersko potovanje. To je vključevalo malico in prevoz z vlakom vse za ceno enega šilinga. S tem potovanjem je ugotovil, da lahko služi ter kasneje organiziral še več podobnih. Še istega leta je odprl svojo turistično agencijo in pričel s potovanji po svetu. (Grafenauer 2009)

Po vzoru Cooka se je kasneje začel razvijati masovni turizem kot ga poznamo dandanes. Zaradi hitrega razvoja in popularnosti so se razvile tudi nove gospodarske dejavnosti s pozitivnimi ekonomskimi učinki po celem svetu. Mednarodni turizem ima dve glavni koristi zaradi prelivanja sredstev, in sicer: neposredne gospodarske koristi, ter družbene koristi, ki so lahko materialne ali pa moralne. Zaradi razvoja turizma se je izboljšal gospodarski položaj marsikaterih držav in postal eden izmed glavnih dejavnikov v razvoju in rasti bruto družbenega

proizvoda (BDP). (Florjanič, Jesenko in Benčič 1998)

Tudi v Sloveniji se je turizem začel razvijati na različnih področjih po osamosvojitvi. Delež je bil različne pozornosti s strani vlad, a v vsakem primeru je uspel kot ena izmed glavnih dejavnosti v državi ter zrasel do meje, kjer prispeva več kot 12 odstotkov v trenutni BDP. Vse skupaj je pripomoglo k novim ekonomskim rezultatom in rasti v družbenem razvoju. (SURs 2018)

V zadnjih letih pa lahko v Sloveniji vidimo izrazito rast turizma in turistične ponudbe, kar odpira nova vrata v nadaljni razvoj na večih področjih. Zadnje čase se Slovenija razvija tudi na področjih manjših turističnih destinacij v državi, poleg glavnih, kar bo še bolj pripomoglo k nadaljnjemu razvoju in povečanju pomembnosti turizma v državi. (SURs 2018)

2.2. Turizem danes

Turizem dandanes predstavlja eno izmed najbolj rastočih področij v gospodarstvu tako Slovenije, kot tudi Evropske unije. Predstavlja kar 5% BDP Evropske unije in zaposluje približno 10 milijonov ljudi. Z modernizacijo in privabljanjem turistov iz bolj rastočih držav je po strategiji v načrtu ohraniti destinacijo Evrope na prvem mestu. Tudi v Sloveniji je velik del posvečen turizmu in razvoju države ter njenih destinacij kot zelene turistične države. Trenutna strategija v Sloveniji temelji na zelenem turizmu, zero-waste principu in vračanju k kulturni dediščini. Kot država imamo veliko prednosti, kot so močna gastronomija, dobre cestne povezave, raznolika dediščina ter še mnoge druge. Ob prednostih pa se pojavijo tudi slabosti, kot so na primer pomanjkanje podobe in prepoznavnosti, zastarelost opreme, visok delež javnega lastništva itd. Če želimo kot turistična destinacija napredovati, pa je potrebno odpraviti čim več slabosti ter promovirati naše prednosti in s tem povečati obisk turističnih destinacij. V strategiji trajnostne rasti slovenskega turizma 2017 (Mihalič in drugi 2017) pa je v planu tudi posvečanje določenim skupinam ljudi (otroci, srednja starost, starejši, upokojenci...), s posvečanjem le-tem lahko dosežemo prilagajanje turističnih produktov vsaki izmed skupin posebej in s tem povečamo obisk in zanimanje turistov za obisk države in njenih znamenitosti. Priljubljena je tudi organizacija dogodkov, ki temeljijo na zgodovini in kulturni dediščini in so vključeni v vse proizvode, ki se tam prodajajo, in so vključeni v dogodek. Vračanje k kulturni dediščini je po besedah strokovnjakov pomembno, ker s tem krepimo narodno zavest in ohranjamo stare običaje in dediščino, ki so del naše zgodovine in razvoja. S krepitvijo teh vidikov lahko ohranjamo Slovenijo kot državo, ki se bo razvijala v enaki smeri kot skozi zgodovino in lahko turistom ponudimo nekaj, česar ne morejo dobiti drugje. Poleg razvoja v tej smeri pa je potrebna modernizacija, da lahko ljudi bolje informiramo o ponudbi in stvareh, ki se dogajajo v okolici. Paziti pa je potrebno tudi na primernost cen, saj turisti nimajo neomejene količine denarja, vendar pa moramo vseeno pokriti vse stroške in pri tem zaslužiti, da lahko naprej gradimo na novi ponudbi in se tudi prilagajamo določenim skupinam ljudi in učinkovito tržimo. (Mihalič in drugi 2017)

2.3. Turistične storitve in proizvodi

Turistična storitev in turistični proizvod imata v teoriji različne opredelitve, saj pri sekundarni turistični ponudbi ne moremo točno določiti mej.

Po teoriji Ogorelca pa turistični proizvod obsega:

1. storitve in opredmetene izdelke zasebnega gospodarstva,
2. javne dobrine, ki so:
  - Proizvedene javne dobrine (infrastruktura) in
  - Proste ali neekonomske dobrine (naravni in zgodovinski viri)

Preprosta osnovna ločnica med storitvijo in proizvodom pa je lahko definirana kot ta, da je turistična storitev neka nematerialna dobrina, ki jo lahko upoštevamo pod kategorijo turizma. Turistični proizvod pa je nekaj materialnega ali pa skupek turističnih storitev. (Ogorelec 2001)

2.3.1. Strategija razvoja slovenskega turizma (2017-2021)

Strategija razvoja turizma v prihajajočih letih je sestavljena iz več dejavnikov, kot so analiza trenutnega stanja, oblikovanje nadaljne strategije, uvedba novosti in ciljev strategije ter evalvacija uspešnosti zastavljene strategije. (Mihalič in drugi 2017)

Analiza turističnega trga sloni na temeljnih kazalnikih slovenskega turizma (prihodi, nočitve, povprečna doba bivanja, turistična potrošnja, vrednost izvoza turističnih potovanj, učinki turizma na BDP, zaposlenost v turizmu...). To so glavni kazalci za uspešnost v turizmu poleg lestvice po metodologiji WEF (Svetovnega ekonomskega foruma). (Mihalič in drugi 2017)

Glede na statistične podatke iz preteklih let je razvidno, da približno 43% vseh nočitev v Sloveniji doseže najboljših 5 destinacij (Piran, Ljubljana, Bled, Brežice in Kranjska Gora), 60% pa doseže prvih 10 destinacij. Kljub povečanju nastanitvenih sposobnosti v Sloveniji pa povprečna doba bivanja v zadnjih letih pada, kar pomeni, da turisti v povprečju preživijo manj časa pri nas, kljub večanju števila le-the, kar daje Sloveniji status prehodne države po nekaterih teoretičnih vidikih, saj je PDB nižja od 3 dni, če upoštevamo tako domače kot tuje turiste. (Statistični urad Republike Slovenije 2018)

Cilji slovenskega turizma, ki so bili zastavljeni do leta 2021, so priliv iz izvoza potovanj, povečanje turističnih obiskov ter števila nočitev, zvišanje povprečne dobe bivanja, povečanje števila sobnih sposobnosti ter uvedba novih kadrov in zaposlitev novih delavcev za zapolnitev delovnih mest. (Mihalič in drugi 2017)

Vizija pa je sestavljena iz več ključnih elementov (Mihalič in drugi 2017):

1. Zelena butična
  - a. Visoka kakovost in občutek butičnosti za obiskovalce
  - b. Poudarek na zeleni izkušnji
2. Globalna destinacija
  - a. Globalno prepoznavna turistična ponudba
  - b. Visoka vrednost tržne znamke
3. Za zahtevnega obiskovalca
  - a. Turisti z izbranim okusom
  - b. Zahtevnejši gostje
4. Raznolika in aktivna doživetja
  - a. Pasivno sproščanje
  - b. Umirjeno raziskovanje
  - c. Aktivne počitnice
  - d. Premikanje osebnostnih meja
5. Iskanje miru
  - a. Občutek notranjega miru in počitniško zadovoljstvo
  - b. Poudarek na mirnem in varnem okolju
6. Iskanje osebnih koristi
  - a. Koristi na osebni ravni kot so: zadovoljstvo, izpolnitev, samospoznanje...

Najpomembnejši produkti v razvoju pa so počitnice v gorah, zdravje in dobro počutje ter posvečanje pozornosti MICE turizmu, saj bi s tem privabili največ potencialnih turistov. (Mihalič in drugi 2017; Statistični urad Republike Slovenije 2018)

2.4. Temeljne usmeritve slovenskega turizma

Slovenski turizem in turistične destinacije se danes razvijajo v točno določenih smernicah, ki so določene po strategiji razvoja do leta 2021. Držijo se ciljev vračanja k naravi, ohranjanja kulture, trženja naravnih danosti, prilagajanja določenim skupinam turistov in dostopnosti za vse. Na teh načelih je zasnovana tudi turistična ponudba. (Mihalič in drugi 2017)

Dostopna

Slovenija postaja dostopna za vse vrste turistov, ki obiščejo naše znamenitosti. Posvečanje poteka še posebej ljudem z motnjami, sploh gluhim, slepim, invalidom in drugim. V restavracijah potekajo izobraževanja kontaktnega osebja v tej smeri, turistične znamenitosti so že deloma prilagojene za te ljudi, vendar je pa še vedno potrebno narediti velik korak v tej smeri, da bodo lahko vsi ljudje prosto obiskovali in uživali v znamenitostih, ki jih lahko ponudimo. Nekaj dela je že bilo vloženega v to smer in stanje se počasi izboljšuje, ampak kot rečeno je potrebno še veliko, da dosežemo ta cilj. (Mihalič in drugi 2017)

Aktivna

Narava v Sloveniji je izjemno raznovrstna in nudi nešteto možnosti za športe in aktivnosti. Poleg tega pa je šport ena izmed glavnih stalnic v naši državi, kar pomeni, da je celotna infrastruktura dokaj dobro razvita, sploh tista v naravi. Država je ciljna destinacija za ljubitelje športa. Vedno bolj obiskana je s strani kolesarjev, pohodnikov, športnikov in ljudi, ki se tudi s športom ukvarjajo kot hobijem ali pa zgolj radi uživajo v naravi. (Mihalič in drugi 2017)

Zelena

Slovenija je ena izmed najbolj zelenih držav v Evropi, pri tem pa pomaga tudi sama velikost države, ki dovoljuje popolno spremembo ozračja v le nekaj urah. Pohvalimo se lahko z obilico gozdnih površin, naravnih voda ter dobro ohranjeno floro in favno in njeno raznovrstnostjo. Slovenija je tako tudi priljubljena destinacija ljubiteljev narave in tistih, ki radi tja zahajajo v prostem času. (Mihalič in drugi 2017)

Zdrava

Vse te kvalitete pa povezuje zdravje. Ljudje, ki se odločijo za dopust tukaj, so večinoma aktivni in preživljajo svoj prosti čas v naravi. S tem skrbijo za svoje dobro počutje in se držijo načela zdrav duh v zdravem telesu. Narava v Sloveniji pa ponuja neskončne možnosti za oblikovanje turističnih produktov povezanih z naravo in njenimi danostmi. (Mihalič in drugi 2017)

Turistični produkti v Sloveniji so oblikovani z mislijo na to, da se sodobni človek odmakne od modernega sveta in posveti sam sebi in doživetjem, ki jih ponuja narava. Kot vemo, je veliko ljudi dandanes pod stresom zaradi vsakodnevnega dela, skrbi za družino in drugih dejavnikov, ki k temu pripomorejo. Zato je Slovenija idealni kraj za odmik in počitek od današnjega stresnega življenja tako mladih, kot tudi starejših obiskovalcev. (Mihalič in drugi 2017)

Veliko produktov je oblikovanih s tem v mislih (Mihalič in drugi 2017):

- Aktivne počitnice (smučanje, pohodništvo, kolesarjenje, plezanje ...)
- Dživetja v naravi (turizem v naravi, turistične kmetije, kampi, turistične kmetije ...)
- Gastronomija
- Wellness turizem (zdravilišča, toplice, wellnessi ...)
- Počitnikovanje v naravi (kampiranja, glamping ...)
- Adrenalinski športi v naravi (rafting, canyoning, padalstvo ...)
- Samostojna organizacija potovanj po Sloveniji

S takšnimi turističnimi produkti in ponudbo lahko Slovenija uspešno nadaljuje svojo rast in trženje v turizmu. Obiskanost je dovolj visoka že zdaj, vendar bo ob porastu obiskovalcev potrebno prilagoditi infrastrukturo, ki bo dovolila prenočitve večjemu številu gostov. Razvoj poteka v smeri turistične strategije Slovenije, ki je bila zastavljena vse do leta 2021, s takšnim napredkom bi lahko dosegli večino zastavljenih ciljev in naredili Slovenijo še bolj privlačno turistično destinacijo in povečali pomembnost turizma v Sloveniji. (Mihalič in drugi 2017)

2.4.1. Blagovna znamka I FEEL SLOVENIA

Slovenija je v zadnjih letih svojega razvoja v turizmu razvila tudi blagovno znamko po imenu I FEEL SLOVENIA, s katero smo povečali trženje na tem področju. Glavna barva, v kateri se predstavlja je zelena, saj po strategiji razvoja temelji na zelenem turizmu. Preko te znamke je poudarek na promoviranju makro regij, ki so tukaj najbolj znane, kot so Bled, Lipica, Ljubljana, Piran ter Postojnska jama. Po zgledu novega oglaševanja pa je bila ustvarjena tudi interaktivna spletna stran, ki na preprost način predstavlja celotno državo ter njene glavne znamenitosti, pomanjkanje pa lahko opazimo na manjših destinacijah, kar bi lahko pripomoglo k večji prepoznavnosti in boljšem trženju več turističnih produktov. (I Feel Slovenia 2018)

3. NAKLO

Naklo je kraj z bogato kulturno in zgodovinsko dediščino, ki se je razvijala skozi leta zaradi lege vasi in dobrih prometnih povezav, ki vodijo skozi Naklo. Zaradi bližine večjih krajev, kot sta Kranj in Bled, je bila sama vas skozi zgodovino izjemno obiskana, ker glavna cesta, ki poteka skozi vas, povezuje ta kraja. Po izgradnji izvoza z avtoceste leta 2010, pa je vas pridobila še eno izjemno pomembno povezavo. Skozi vas je v preteklosti tekla tudi železnica, ki je povezovala Naklo s Kranjem in Tržičem, kar je pomenilo še večjo obiskanost vse do leta 1966, ko je tam mimo peljal zadnji vlak. (Mihelič in drugi 2010)

3.1. Predstavitev občine Naklo

Občina Naklo leži na kranjski ravnini in sicer na 407m nadmorske višine ter obsega 28,3km². Trenutno ima 5020 prebivalcev, združuje pa 3 glavne vasi (Naklo, Duplje in Podbrezje) ter 10 naselij (Mihelič in drugi 2010):

- Bistrica
- Cegelnica
- Gobovce
- Malo Naklo
- Okroglo
- Polica
- Strahinj
- Zadraga
- Žeje

Občina leži med terasama Save in Tržiške Bistrice, obdajata pa jo tudi gozdova Udin Boršt in Dobrave. Sama občina ima dobre cestne povezave z avtocesto Ljubljana – Jesenice in magistralno cesto proti Jesenicam in Tržiču, po katerih lahko pridemo do mejnih prehodov z Avstrijo in Italijo. (Mihelič in drugi 2010)

Občina ima kar nekaj turističnih znamenitosti, s katerimi se lahko ponaša, med njimi so glavne (Mihelič in drugi 2010):

- Muzejska lokomotiva in vagon
- Muzej mlinskih kamnov na Polici
- Cerkve
- Spomeniki
- Dupljanska graščina

Poleg teh pa ima tudi veliko kulturne zgodovine, saj je tam delovalo veliko znanih umetnikov, znanstvenikov, mecenov in drugih pomembnih oseb. Med njimi so najbolj znani Gregor Voglar, Ivana Kobilca, Bohuslav Lavička, Jožef Pavlin, Tomo Križnar in Janez Puhar. (Turistično

društvo Naklo 2017)

Znana pa je predvsem po zgodbi o kranjski klobasi, ki naj bi tam dobila svoje ime, ko si jo je cesar Franc Ferdinand na svoji poti privoščil v takratni gostilni Marinšek in ji nadel njeno ime. S tem naj bi postala znana po celotni takratni Avstroogrski. Seveda je ta zgodba zgolj namišljena, o njej ni nobenih potrjenih zgodovinskih virov. (Turistično društvo Naklo 2017)

Celotna zgodovina Nakla pa sega že vse do antike. Iz takratnih časov so našli ostanke stolpa na bližnjem hribu imenovanem Štucelj. Tam naj bi potekalo obzidje in stal obrambni stolp. (Turistično društvo Naklo 2017)

3.2. Zgodovina Nakla

Vasi v občini so se prvič začele pojavljati v 12. in 13. stoletju na obrobju obdelovalnih zemljišč, kjer je iz samotne kmetije zrasel zaselek in kasneje cela vas. Poselitev se je koncentrirala na obrobja gozdov, saj so s sekanjem le-teh pridobivali obdelovalne površine in rodovitno zemljo za razvoj. K vsemu skupaj pa so pripomogle tudi dobre prometne povezave. Vasi se v virih prvič omenjajo od začetka 13. stoletja, nekaj izmed njih pa je nastalo kasneje, celo po drugi svetovni vojni. Ljudje so se do prihoda železnice ukvarjali s poljedelstvom, nato pa tudi s prevozništvom. V vasi je bila prekladalna postaja za furmane, že takrat pa so bile nekatere turistične in obrtniške dejavnosti dobro razvite kot npr. gostinstvo, ponudba prenočišč, kovaštvo, kolarstvo, kamnoseštvo ter pletilstvo. Vse to je ustvarilo občino kakršno poznamo danes, sama po sebi ima veliko zgodovine, ki bi se jo na zanimive in nove načine dalo predstaviti obiskovalcem. S ponovnim odprtjem in obnovo točk in znamenitosti, organizacijo dogodkov in drugo ponudbo, bi lahko dosegli večji obisk in ponovno zanimanje za stvari, ki jih tam lahko ponudijo. (Mihelič in drugi 2010)

Iz bivšega kmečkega naselja, sestavljenega iz zaselkov, pa se danes Naklo razvija v urbano naselje z veliko podjetji, delavnicami in gostišči. Kljub pomanjkanju turistov se tako vas, kot celotna občina razvijata v smeri turizma, saj lahko vidimo dober razvoj gostinskih obratov in podjetij. Tako lahko že vidimo manjšo porast obiskanosti, turistične znamenitosti pa so tudi v zadnjih letih doživele prenavo v upanju, da bo obiska tudi tam več. (Mihelič in drugi 2010)

3.3. Turistične znamenitosti v Naklem

Naklo je skozi svojo zgodovino razvoja pridobilo kar nekaj turističnih znamenitosti, ki bi jih bilo mogoče tržiti, glavna izmed njih je brez dvoma železnica ter muzejska lokomotiva z vagonom. Skozi vas je med 5. julijem 1908 in 15. januarjem 1966 po tamkajšnji železnici vozil vlak na poti iz Kranja do Tržiča preko okoliških vasi. Še danes nasproti hotela Marinšek, kjer je bila včasih železniška postaja, stoji muzejska lokomotiva, ki je zadnja peljala po tej železnici. Ta je najprej stala na železniški postaji v Lescah, nato pa so jo prepeljali v Naklo, kjer je nekaj

let stala, kasneje so jo obnovili v Ljubljani. Leta 2015 pa je bil prenovljen še vagon in dodan k lokomotivi, zgrajen pa je bil še peron kot dodatna zanimivost. (Občina Naklo 2015)

3.3.1. Muzejska lokomotiva

Na delu železnice iz preteklosti danes stojita lokomotiva in vagon, ki sta bila spremenjena v muzej na prostem. Ta tip lokomotiv je bil v takratno Jugoslavijo pripeljan iz Sovjetske zveze, vozile pa so po vseh lokalnih progah. Pri nas so trenutno ohranjene le tri, ena izmed teh pa stoji v Naklem kot tehnični spomenik in muzej na prostem. Vagon ob lokomotivi je bil prenovljen leta 2015, opremljen je s projektorjem za predvajanje posnetkov iz železniške proge, uporablja pa se lahko tudi kot učilnica na prostem v izobraževalne in turistične namene. Danes so tam organizirani tudi nekateri dogodki, ki temeljijo na zgodovinskih dogodkih, kot je obisk cesarja, in ogled lokomotive z vagonom, ki se je s to lokomotivo vozil po progi. Prav tako je organizirana vožnja z muzejskim vlakom po bohinjski progi od Jesenic do Nove Gorice s strani drugih občin. Na dogodku delijo kranjsko klobaso, ki je značilna za Naklo zaradi legende o cesarju, ki jo je naročil v bližnji gostilni Marinšek in je tam domnevno dobila svoje značilno ime. (Janežič in Papler 2013)

3.3.2. Muzej mlinskih kamnov

Druga glavna znamenitost v Naklem pa je muzej mlinskih kamnov, ki stoji na Polici. Svoja vrata je odprl leta 2003 ter je edinstveni primer takšnega muzeja, ne zgolj v Sloveniji, ampak celo v Evropi. Muzej obratuje še danes, vendar zgolj ob predhodni najavi na kmetiji, ki stoji ob njem. Urejen je bil s strani družine Pavlin-Jagodić in Turističnega društva Naklo. Na robu tamkajšnjega gozda je kamnoseška družina Puhar iz konglomerata klesala mlinske kamne in druge izdelke iz kamna, najbolj znani med njimi pa so bili obcestni kamni in pesek za nasipavanje cest. Po virih naj bi delovali več kot 350 let. Tam so lahko izdelovali kvalitetne izdelke iz velike količine belega konglomerata, ki je bil takrat priljubljen za izdelavo moke, ker je ni potemnil ob mletju zrn. Sredi 20. stoletja je povpraševanje po mlinskih kamnih ponovno naraslo in posel je zacvetel. Kamnolom je deloval vse do leta 1975, ko je Franc Puhar iz kamna izklesal svoj zadnji mlinski kamen pred upokojitvijo. Danes tam izdelkov ne izdelujejo več, ampak je odprt edinstven muzej v Evropi, ki si ga je vredno ogledati ob obisku občine. (Turistično društvo Naklo 2017)

Ti dve znamenitosti pa nista edini, saj se vas ponaša z velikim številom povojnih spomenikov, cerkva, gozdnih poti in veliko kulturne dediščine, ki je trenutno premalo izkoriščena za trženje. Ponudbe je ogromno, vendar zaradi slabe izkoriščenosti ne pride do izraza. Zaradi dobrih prometnih povezav in lokacije lahko Naklo ponovno zacveti kot destinacija z znamenitostmi, ki jih ne moremo videti nikjer drugje po Sloveniji, nekaterih pa ne najdemo niti v Evropi. Z obnovo nekaterih spomenikov in poti bi vas obiskovalcem lahko veliko ponudila. (Mihelič in

drugi 2010)

3.3.3. *Gostilna Marinšek in kranjska klobasa*

V Naklem je izjemno priljubljena zgodba o gostilni Marinšek in cesarju Francu Jožefu, ki ji je tam dodelil njeno danes znano ime. Med najbolj znanimi gostilnami v Naklem takrat sta bili gostilna Pr'Španu in pred preimenovanjem v gostilno Marinšek, gostilna pr'Kovač. Do leta 2002 je tam, kjer danes stoji Klub Kovač, stala stara Kovačova gostilna in mesarija. To je v letu 1901 odkupil Lovrenc Marinšek in uradno postal njen lastnik. Lovrenc je bil zaposlen v domači mesariji, kar že nakazuje na to, da so v kasnejših letih pričeli tudi z izdelavo mesnih izdelkov in prodajo le-teh. Leta 1911 je bil izvoljen v občinski odbor, nato pa še za župana občine. februarja 1914 se je odrekel položaju župana in se posvetil gostilništvu in mesariji. V najgovi mesariji so izdelovali kakovostne kranjske klobase in v želji po boljši prodaji je nastala anekdota o tem, da naj bi se na poti v Trst cesar Franc Jožef lačen ustavil na njihovi domačiji in naročil klobaso. Ta mu je bila tako všeč, da ji je takrat nadel ime kranjska klobasa. Vendar o tem ni nobenih gotovih virov, zato še do danes ta zgodba velja zgolj za anekdoto. (Janežič in Papler 2013)

Organizacija dogodkov poteka vsako leto v drugi vasi v občini, med katerimi se vsako leto selijo, ker ima vsaka vas svoje znamenitosti in drugačno zgodovino. V Naklem je glavna lokomotiva in železnica, ki je tekla skozi, Duplje se ponašajo z graščino, v Podbrezjah pa je svoje začetke doživela Ivana Kobilca. V Dupljah v dupljanski graščini redno organizirajo koncerte in razstave različnih umetnikov, tako lokalnih kot tudi tujih. V Podbrezjah je bil letos organiziran vaški praznik s tematiko Ivane Kobilce, kjer so predstavili njeno delo in življenje, z namenom, da se ljudi opomni o njeni udeležnosti v vasi ter predstavi njeno življenje in dela skozi leta. (Turistično društvo Naklo 2017)

Glede namestitve občina ponuja kar nekaj možnosti. Že ob vstopu v občino lahko v Naklem najdemo kar nekaj zasebnih oddajalcev namestitev, ki razpolagajo z zadostnim številom sob. Malo naprej oddajajo sobe tudi manjše gostilne in lokali. Najbolj znan v Naklem pa je zagotovo hotel Marinšek, ki je že pred prenovo v hotel in dozidavo bil znan kot dobra gostilna, kasneje pa je z višanjem ogleda pridobil zadosti obiska, da je svojo kapaciteto sob povečal z dograditvijo novega dela, kjer se danes nahaja hotel. Prav tako so povečali tudi svoj gostinski obrat ter razširili dobro besedo o svojem ugledu. Tako je hotel danes znan kot najboljši hotel v okolici ter ena izmed boljših gostiln v občini. V vasi Duplje pa lahko najdemo kamp Trnovc, ki je priljubljena točka za turiste, ki želijo prenočiti v naravi ali pa tam ostati dlje. Ponašajo se z neokrnjeno naravo ter izjemno priljubljenostjo med turisti, ki kampirajo, pohodniki, kolesarji in še mnogimi drugimi. Kamp je skozi leta zrasel in bil prenovljen zaradi dobre obiskanosti in rednih gostov, ki se radi vračajo tja. (Črnilec 1999)

4. INTERVJU S TURISTIČNIM VODNIKOM

Ker nas je zanimalo, kako se razvija turistična dejavnost v Naklem danes in kako naj bi se v prihodnje, smo opravili intervju z ljubiteljskim raziskovalcem krajevne zgodovine in biografij pomembnih Naklancev, lokalnim turističnim vodnikom in članom upravnega odbora Turističnega društva Naklo.

Se občina Naklo dovolj posveča vedno bolj gospodarsko pomembni panogi turizmu?

Nikakor! Pravzaprav vodstvo občine in občinski svet, kot kaže, turistične panoge ne potrebuje, saj zanjo, oziroma za turistično infrastrukturo, če izvzamemo nekaj tisočakov, ki jih odštejeta turističnim društvom v občini, ne namenita niti evra. Občina Naklo, od ustanovitve leta 1995 do danes, še ni izdelala turistične strategije. Kljub poskusom vzpostavitve turistično informacijskega centra v letih od 2005 do 2010, do rednega dela centra ni nikoli prišlo. Vseeno pa občinsko vodstvo pozna predpis o plačilu turistične takse. To, seveda, vestno zbira in z njo polni proračun. Tako naj bi v letu 2017 Občina Naklo zbrala več kot 25 tisoč evrov. Sicer imamo v Naklem hotel z 61 sobami in šest sobodajalcev, ki oddaja 25 sob. V Podbrezjah je na voljo osem različno velikih apartmajev, v Zgornjih Dupljah, ob reki Tržiški Bistrici, pa je kamp s petdesetimi kampirnimi mesti. V Naklem so trije gostinski lokali, kjer strežejo hrano in pijačo, picerija in kavarna, v Strahinju gostinski lokal, in v Podbrezjah gostinski lokal in ribja restavracija.

Kaj menite o kakovosti turistične ponudbe v Naklem?

Kakovost turistične ponudbe v Naklem lahko ocenjujemo le v gostinstvu, prenočitvenih zmogljivostih, kampu in dejavnostih Turističnega društva Naklo. Ta je povprečna. Nekateri sobodajalci imajo poleg prenočitve na razpolago še gostinski del ali savno, le v hotelu imajo razvejano dodatno turistično ponudbo, ki obsega gostinski del, savne, fitnes, bowling in biljard. Ena izmed gostiln se ravno ta čas preusmerja iz običajne ponudbe v ponudbo krajevno značilnih jedi. Turistično društvo Naklo organizira prireditve z nizkimi stroški, ki so zanimive predvsem za domače obiskovalce – Naklance. Večjih prireditev, namenjenih turistom, ne zmore. Občina Naklo takšnih prireditev ne podpira, saj društvu letno nameni dotacijo v višini nekaj več kot tisoč evrov.

Menite, da v Naklo prihaja dovolj turistov?

Naklo leži sredi Gorenjske, oddaljeno je pet kilometrov od Kranja, 30 kilometrov od Ljubljane, 16 kilometrov od mednarodnega letališča Jožeta Pučnika Ljubljana, Radovljice in Begunj, in 25 kilometrov od Bleda. Teh nekaj kilometrov za tujce, vajenih dnevno prevoziti precej več kilometrov, ni veliko. V Naklo, predvsem poleti, prihajajo turisti. Če bi bila urejena turistična infrastruktura, okolica, postavljene predstavitvene table, bi si lahko ogledali kulturne znamenitosti kraja. Tudi 'okusi Naklega', to so jedi s pridihom kraja, sestavine zanje pa pridelane v okolici, so danes pomemben člen turistične ponudbe. Menim, da glede na lego Naklega, žal pa brez urejene in povezane turistične ponudbe v občini in brez povezav z Gorenjsko regijo, v Naklo prihaja premalo turistov.

Bi lahko obisk še povečali? Kako? Kje bi postavili info točko?

Seveda! Menim, da bodo prvo potezo morali narediti občani občine Naklo. Izvoliti bodo morali svetnike občine, ki bodo imeli vizijo razvoja turizma v občini. Nato bo moral občinski svet izdelati in sprejeti strategijo turizma v občini Naklo. Danes smo v razvoju turizma v Naklem na začetku. Nimamo turistično informacijskega centra, kolesarskih stez, označevalnih tabel, predstavitvenega gradiva (prospektov, spletne strani). Najprej bi morali pripraviti predstavitveno gradivo. Turistično informacijski center vidim v hotelu, kjer v dopoldanskem času že dela recepcija. V poletnih mesecih bi jo podaljšali še v popoldanski čas. Seveda morata idejo sprejeti obe strani, tako lastnik hotela, kot vodstvo občine. Mislim, da bi od sodelovanja imeli koristi obe strani. Lepše je uživati v urejenem okolju. Tudi na tem področju nas čaka še veliko dela. Tako glavna cesta skozi vas, kot okolica sta povsem neurejeni. Občina Naklo bi morala sama ali s partnerji pripravljati kakovostne turistične projekte za pridobitev evropskega denarja. Pri turističnih projektih bi se morala pogosteje povezovati s sosednjimi občinami. Ko bodo zagotovljeni temelji za delovanje turizma v občini Naklo, bo potrebno le-te še nadgraditi. Letošnje leto je Evropska unija razglasila za leto kulturnega turizma. Med različne zvrsti kulturnega turizma spadajo muzejska in festivalska dejavnost ter lokalna kulinarika. Sicer pa že imamo Muzej mlinskih kamnov na Polici in ob železniški postaji v Naklem razstavljeno parno lokomotivo z vagonom. Julija in avgusta bi lahko vzpostavili avtobusno povezavo Hop-on hop-off med Bledom, Radovljico, Podbrezjami, Dupljami in Naklim.

Je oglaševanje Naklega in njegovih znamenitosti zadovoljivo? Ga je dovolj ali premalo?

Turističnega oglaševanja je v občini Naklo zagotovo mnogo, mnogo premalo. Pravzaprav ga skorajda ni. Spletno stran s turističnimi zanimivostmi kraja, a brez turistične ponudbe, ima le Turistično društvo Naklo.

Je trenutna ponudba spominkov in drugega materiala dovolj obsežna?

Nikakor ne! Tako spominkov, kot predstavitvenega gradiva o Naklem ne morete dobiti. Občina Naklo, žal, kljub zbiranju turistične takse ne založi predstavitvenega in drugega gradiva, čeprav imamo znanje za pripravo predstavitvenih gradiv tudi nekateri člani Turističnega društva Naklo.

Kot je razvidno iz intervjuja je naš intervjujanec podobnega mnenja kot drugi, ki želijo občino Naklo predstaviti kot turistični kraj. Vidi, da je veliko znamenitosti, ki bi jih lahko izkoristili v svoj prid, vendar je zanje potrebno nekaj storiti v smeri obnove, oglaševanja in kasneje privabljanja turistov, da bi Naklo ponovno zacvetelo. Z renovacijo in ponovnim odprtjem znamenitosti pa bi ob zadostni količini oglaševanja in vloženega truda bilo možno, da Naklo ponovno postane kraj, ki si ga turisti želijo ogledati na svoji poti.

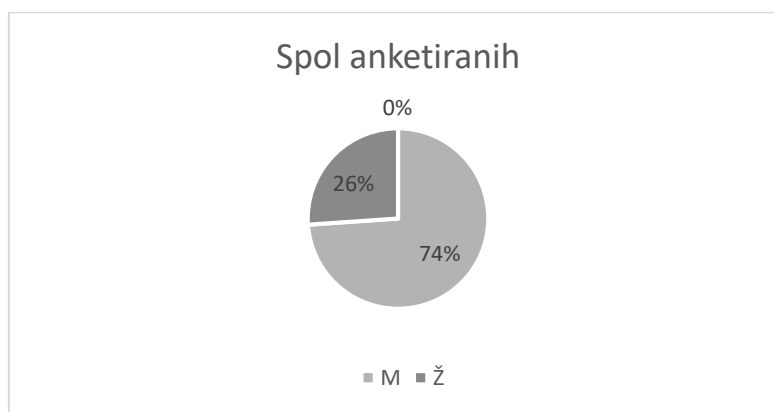
5. ANALIZA IN REZULTATI ANKETE

Nadalje smo med turističnimi delavci v Naklem izvedli anketo, ki povprašuje o turistični ponudbi in obiskanosti Nakla v današnjem času. Vprašanja v anketi so bila zastavljena na tematiko trenutnega stanja turizma in ponudbe v Naklem, poleg tega pa tudi o tem, kako bi povečali obisk v kraju in kakšne bi bile možnosti, s katerimi bi prišli do teh rezultatov. S čim bi obisk povečali, kakšno je trenutno stanje, ali bi ponovno odprtje starih muzejev pripomoglo, kako dobro je oglaševanje in kam bi postavili info točko v vasi. Rezultati, ki smo jih pridobili, so prikazani spodaj v grafih, celotna anketa pa pod poglavjem *priloge*. Vsako izmed vprašanj smo tudi analizirali in dodali komentar o pridobljenih rezultatih, ki se opira na pridobljeno teorijo ter mnenja delavcev v turizmu. Anketa je potekala osebno med turističnimi delavci v Naklem.

Anketiranih je bilo 23 oseb, med katerimi je bila večina moškega spola (17) ter nekaj ženskih predstavnic (6). Vsi anketirani so zaposleni v eni izmed panog, ki sestavljajo turizem (turistični vodniki, gostinci, hotelirji, receptorji, strežno osebje). Anketirani so bili izbrani tako, da imajo vsaj nekaj stika z obiskovalci ali turisti, ki pridejo v kraj. Tako imajo možnost od njih včasih pridobiti povratne informacije o tem, kakšno je stanje turizma v Naklem. Preglednica 1 in slika 1 prikazujeta spol anketirancev, med katerimi je bila večina moških (17).

Preglednica 1: Spol anketirancev

Spol	
M	17
Ž	6

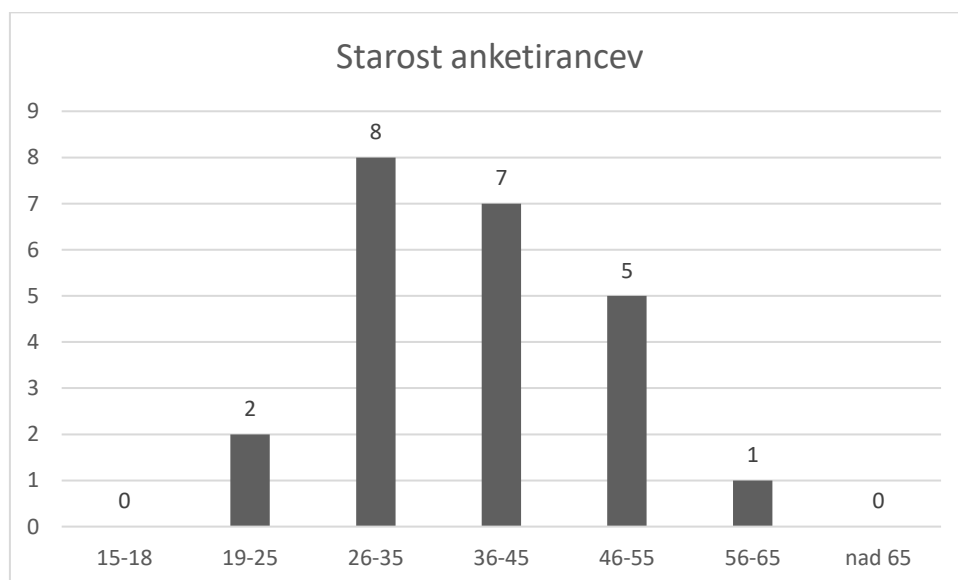

Slika 1: Razmerje spolov anketirancev

Po letih je bilo največ anketiranih med 20 in 45 leti starosti (17). Preglednica 2 in slika 2 prikazujeta starost anketirancev. Med anketiranimi sta bila 2 stara med 19 in 25 let. 8 jih je bilo starih med 26 in 35, 7 med 36 in 45, 5 med 46 in 55 ter eden med 56 in 65 let starosti.

Preglednica 2: Starost anketirancev

Starost	
15-18 let	0
19-25 let	2
26-35 let	8
36-45 let	7
46-55 let	5
56-65 let	1
nad 65 let	0

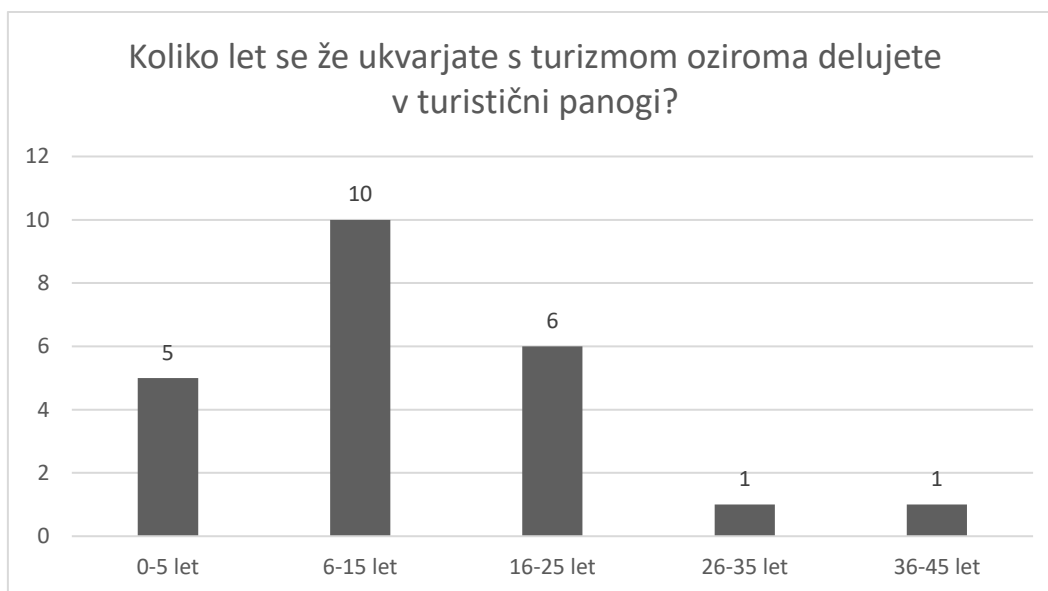

Slika 2: Graf starosti anketirancev

Preglednica 3 in Slika 3 prikazujeta leta delovanja anketirancev v turistični panogi. Večina anketirancev (16) je v turistični panogi zaposlena že kar nekaj časa, saj so se za to verjetno odločili že ob študiju in od takrat delujejo v različnih turističnih poklicih. Razvidno je, da je anketirana populacija srednjih let, saj jih večina v turizmu deluje med 6 in 15 let (10) ali od nič do 5 let (5), tistih, ki pa bi bili zaposleni dlje, pa je manj (le 2: eden od 26-35 let in eden od 36 do 45 let). Tako lahko sklepamo, da se veliko mlajših zanima za poklic v turizmu, kjer se z vsakim dnem odpira potreba po novih delavcih v panogi zaradi vse večjega obiska turistov. Preglednica 3 in slika 3 prikazujeta leta delovanja anketirancev v turistični panogi.

Preglednica 3: Leta delovanja anketirancev v turistični panogi

Koliko let se že ukvarjate s turizmom oziroma delujete v turistični panogi?	
0-5 let	5
6-15 let	10
16-25 let	6
26-35 let	1
36-45 let	1

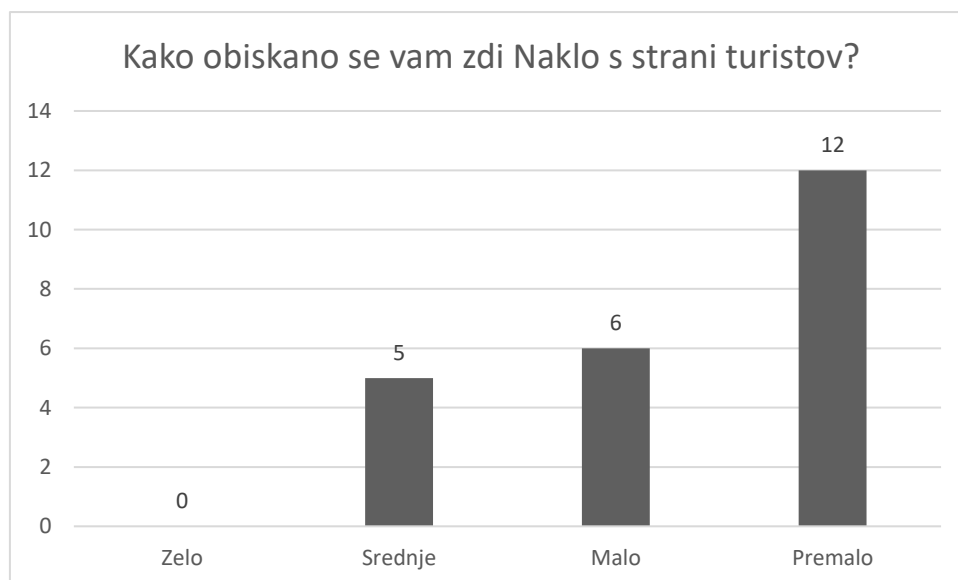

Slika 3: Graf let delovanja anketirancev v turistični panogi

Naklo se turističnim delavcem s strani turistov zdi malo (6) ali celo premalo (12) obiskano, nekaterim pa se zdi srednje obiskano (5), kar se sklada s hipotezo, kjer smo omenili, da ima vas dober potencial, vendar premalo izkoriščen. Razlog za to lahko najdemo v turističnih atrakcijah, ki so bile v preteklosti bolj priljubljene in obiskane, dandanes pa se le-tem ne namenja dovolj pozornosti in oglaševanja, da bi jih lahko konkurenčno tržili z drugimi okoliškimi znamenitostmi. Največji val turistov se odpravi na Bled, Bohinj ali v Kranjsko Goro, kjer so že razvita turistična središča in je turizem glavna panoga. Naklo težko konkurira z njimi, ker ima premalo izkoriščene znamenitosti in bistveno premalo oglaševanja, da bi lahko privabili turiste za daljši čas, večina se jih tam ustavi le za dan ali dva na poti v bolj obiskane turistične kraje. Preglednica 4 in slika 4 prikazujeta mnenje anketiranih o obiskanosti Naklega. 12 anketiranim se zdi vas premalo obiskana, 6 malo obiskana ter 5 srednje obiskana, nihče pa ni mnenja, da je Naklo zelo obiskano.

Preglednica 4: Obiskanost Nakla po mnenju anketirancev

Kako obiskano se vam zdi Naklo s strani turistov?	
Zelo	0
Srednje	5
Malo	6
Premalo	12

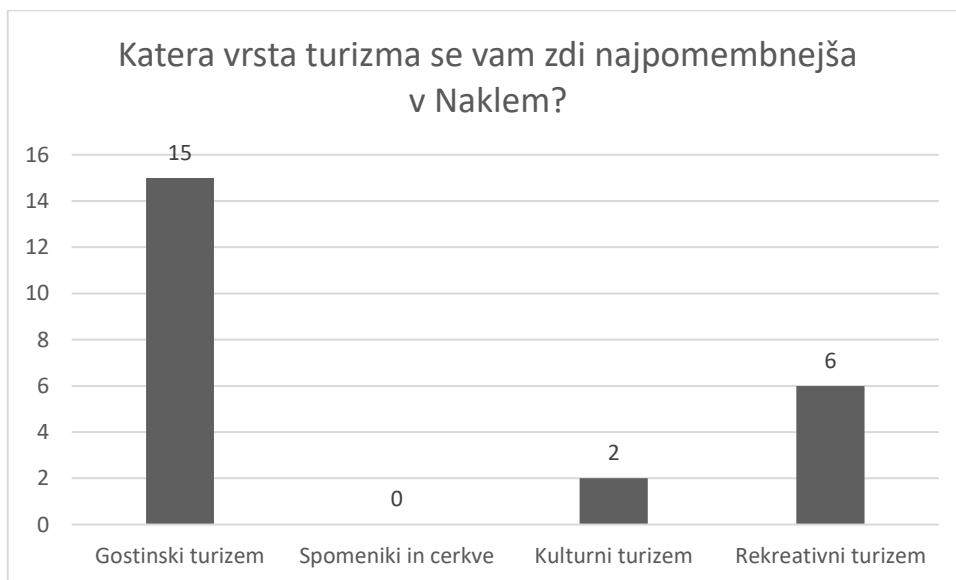

Slika 4: Graf obiskanosti Nakla po mnenju anketirancev

Med anketiranci je v Naklem očitno najpomembnejši gostinski turizem (15), saj se ta razvija že vrsto let, in kot omenjeno je bilo Naklo v svoji zgodovini postojanka za popotnike, ki so se tam ustavljali, za kar so potrebovali hrano in prenočišče, kar je dovoljevalo dober razvoj gostinskega turizma in sob. Tam lahko vidimo tudi veliko gostiln in lokalov, vsak izmed njih pa si razdeli obisk turistov, kar je razlog za manjši dobiček vsakega izmed njih in manjšo možnost za razvoj in nadgradnjo. S tem zavirajo razvoj in modernizacijo, ki bi lahko pripomogli k boljšemu obisku turistov v vasi. Kot vemo, danes turisti iščejo nekaj novega, nekaj, česar drugje ne morejo dobiti, Naklo ima dovolj takih možnosti v drugih vrstah turizma, v gostinskem pa je to težje zaradi vztrajanja pri standardih gostiln in obiska, ki ga zaradi tega pridobijo. Spomeniki in cerkve so najmanj priljubljeni, nekje vmes pa sta kulturni (2) in pa rekreativni turizem (6). Preglednica 5 in slika 5 prikazujeta mnenje o pomembnosti vrst turizma v Naklem, večina anketiranih (15) je odgovorila, da se jim zdi najpomembnejši gostinski turizem.

Preglednica 5: Pomembnost določenih vrst turizma

Katera vrsta turizma se vam zdi najpomembnejša v Naklem?	
Gostinski turizem	15
Spomeniki in cerkve	0
Kulturni turizem	2
Rekreativni turizem	6

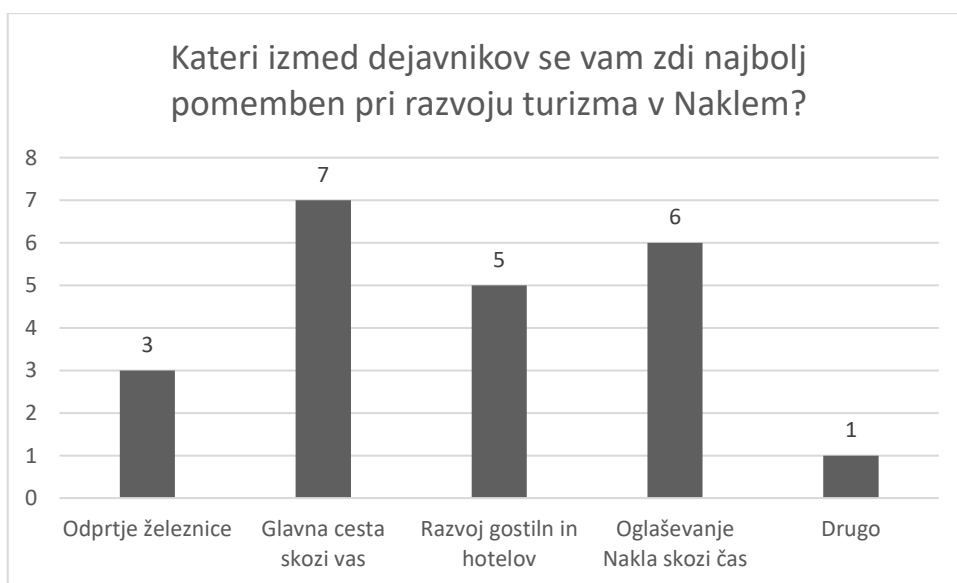
Slika 5: Graf pomembnosti vrst turizma v Naklem

Pri razvoju turizma so bili prisotni vsi dejavniki, najbolj pa po mnenju anketiranih izstopa glavna cesta skozi vas (7), kar potrjuje dobre prometne povezave, razvoj gostiln in hotelov, ki so zaradi prometnih povezav lahko cvetele, in oglaševanje vasi v preteklosti, saj je čez njo potekala železnica in glavna cesta, zaradi česar je bila dobro poznana. Tam zaposleni menijo, da je na turizem močno vplival tudi razvoj gostiln in hotelov (5) ter oglaševanje pred leti (6). Zgolj malo pa jih meni, da je bilo najbolj pomembno odprtje železnice (3). Pred izgradnjo avtocestne povezave je ves promet potekal po stari cesti, ki teče skozi Naklo, in zaradi tega je vas postala dobra postojanka na poti turistov, vendar z željo po hitrejših prometnih povezavah in lažji dostopnosti do obiskanih turističnih krajev, manjši izgubijo na pomembnosti in obisku. Naklo je dober primer tega, da se je turistični obisk po izgradnji avtocestne povezave manjšal, vse do izgradnje izvoza, ki vodi neposredno v vas. Takrat se je stanje malo izboljšalo, vendar se še vedno ni vrnilo v prvotno stanje. V preglednici 6 in sliki 6 je prikazano, kako pomembni se zdijo anketiranim nekateri dejavniki pri razvoju turizma v Naklem.

Preglednica 6: Dejavniki razvoja turizma v Naklem

Kateri izmed dejavnikov se vam zdi najbolj pomemben pri razvoju turizma v Naklem?	
Odprtje železnice	3
Glavna cesta skozi vas	7
Razvoj gostiln in hotelov	5
Oglaševanje Nakla skozi čas	6
Drugo	1

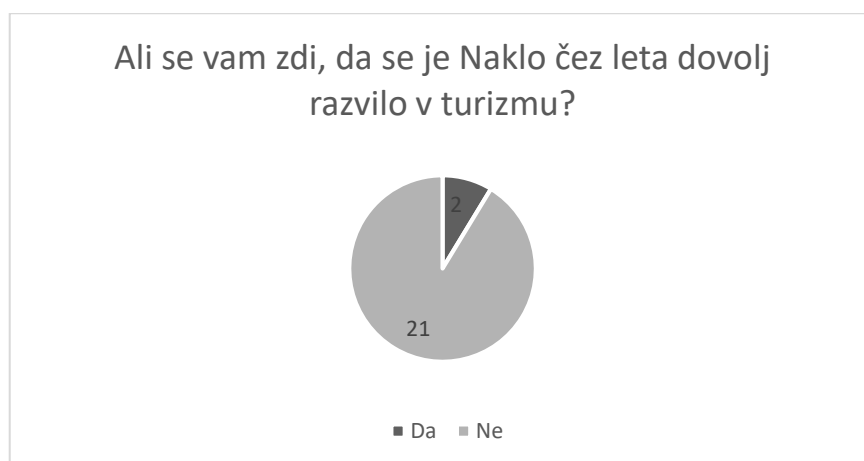

Slika 6: Graf pomembnosti dejavnikov pri razvoju turizma v Naklem

Večini anketirancev (21) se zdi, da se Naklo skozi leta ni dovolj razvilo v turizmu, redkim (2) pa, da se je, kar se sklada s pridobljeno teorijo. Glede na število atrakcij, ki jih ponuja, kot so lokomotiva, muzej mlinskih kamnov, povojni spomeniki, cerkve itd., bi lahko vas imela bistveno boljšo obiskanost ob večjem oglaševanju in trženju turističnih atrakcij, ki privabljajo goste. Ponovno bi lahko postala postojanka na poti turistov, čeprav le za dan ali dva, in bi tako lahko povečali število gostov, ki bi direktno in tudi posredno pripomogli k razvoju vasi. Preglednica 7 in slika 7 prikazujeta mnenje anketiranih o tem, ali se je Naklo skozi leta dovolj razvilo na področju turizma. Večini anketiranih (21) se vas zdi premalo razvita, dvema pa dovolj.

Preglednica 7: Razvoj Nakla čez leta

Ali se vam zdi, da se je Naklo čez leta dovolj razvilo v turizmu?	
Da	2
Ne	21

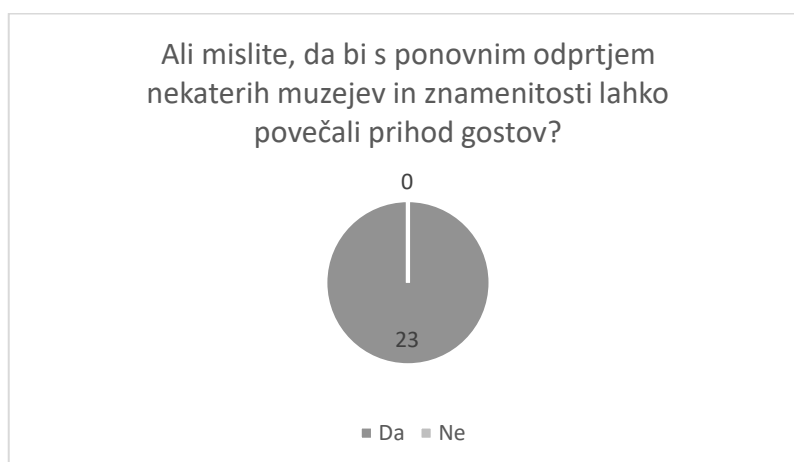

Slika 7: Graf menja o razvoju Nakla čez leta

Vsi anketirani (23) so mnenja, da bi z odprtjem muzejev in znamenitosti lahko povečali prihod gostov ter ponovno izkoristili znamenitosti, ki jih vas lahko ponudi. To se sklada s teorijo, ki smo jo obravnavali, ker ima Naklo kar nekaj muzejev in znamenitosti, ki so unikatni, ne zgolj za Slovenijo, temveč tudi za celotno Evropo. Takšne znamenitosti oz. muzeje bi bilo potrebno ponovno odpreti za javnost in jih oglaševati, saj bi s tem tudi ohranjali kulturno dediščino, ki je bila razvita skozi leta, vendar je zaradi modernizacije izgubila svoj pomen in zanimanje zanjo. Večina ljudi nas danes hoče nekaj novega, česar še niso videli, s tem pa zapostavljamo kulturo in običaje, ki so bili razviti skozi leta, ter pozabljamo na dediščino, ki so nam jo zapustili predniki. S ponovnim odprtjem teh muzejev in znamenitosti bi lahko tako mlade, kot tudi starejše obiskovalce informirali o zgodovini in kako so se stvari skozi čas razvijale. Poleg modernizacije v nekaterih panogah bi bilo potrebno pozornost posvečati tudi zgodovini, saj nas je ta izoblikovala in na njej temelji naša osebnost. Danes so tudi izjemno priljubljeni, ki temeljijo na zgodovinskih dogajanjih v nekem kraju (srednjeveški dnevi, Škofjeloški pasijon...); tako bi lahko v Naklem poleg muzeja mlinskih kamnov organizirali delavnice klesanja iz kamna ali pa zgolj prikaz, kako so to počeli v preteklosti. Če pogledamo Naklo s strani razvoja kot kmečke vasi, pa je veliko zgodovine tudi v razvoju kmetijstva in obrti, kjer bi lahko prikazovali ročna dela in način izdelovanja izdelkov brez strojev. Preglednica 8 in slika 8 prikazujeta, da se vsem anketirancem zdi, da bi s ponovnim odprtjem znamenitosti lahko povečali prihod gostov.

Preglednica 8: Mnenje o vplivu prihoda gostov ob ponovnem odprtju znamenitosti

Ali mislite, da bi s ponovnim odprtjem nekaterih muzejev in znamenitosti lahko povečali prihod gostov?	
Da	23
Ne	0

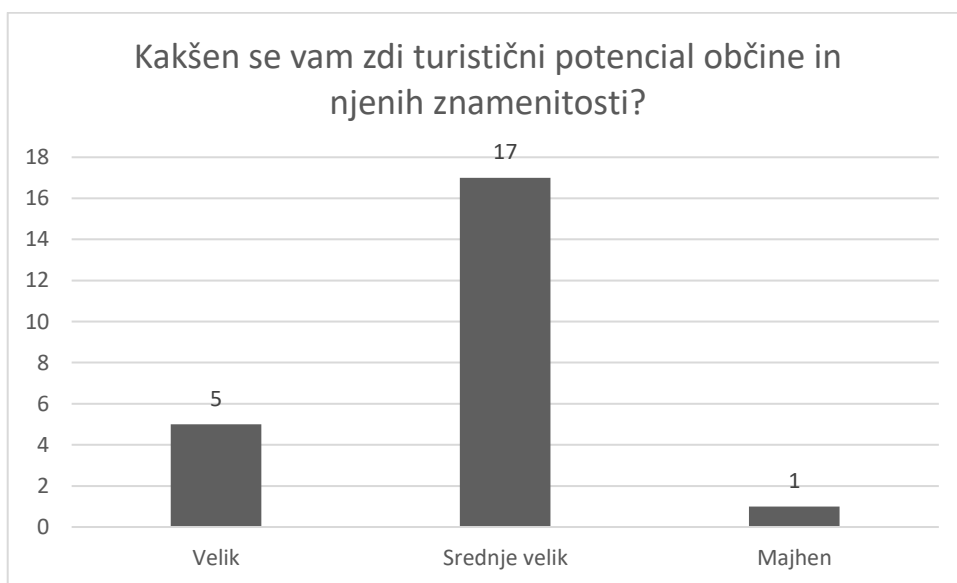

Slika 8: Graf mnenja o vplivu prihoda gostov ob ponovnem odprtju znamenitosti

Turistični potencial občine je po mnenju anketiranih dokaj velik (17), za redke velik (5) in za enega anketiranca majhen, kar se sklada s teorijo, da ima občina veliko znamenitosti, ki pa niso najboljše izkoriščene. Število znamenitosti, ki so vse manj obiskane, je iz dneva v dan več, vendar pa se pri nekaterih tok premika tudi v nasprotno smer. Z obnovo lokomotive in muzejskega vagona ob glavni cesti je vas pridobila nov prostor za organizacijo dogodkov, tako tistih novejših, kot tudi teh, ki temeljijo na zgodovini in dogodkih tam. Pri organizaciji in izpeljavi le-teh pa je potrebno biti natančen, da se skladamo z zgodovino in kulturo, kakršno so imeli takrat, saj bomo le tako lahko prikazali neko realno sliko zgodovine in je ne bomo izkrivljali ter dajali ljudem drugačnega mnenja o tem, kako so se stvari včasih odvijale. Iz preglednice 9 in slike 9 je razvidno, da je potencial občine dovolj velik za razvoj turizma. 17 anketirancem se zdi srednje velik, 5 velik in 1 majhen.

Preglednica 9: Turistični potencial občine

Kakšen se vam zdi turistični potencial občine in njenih znamenitosti?	
Velik	5
Srednje velik	17
Majhen	1

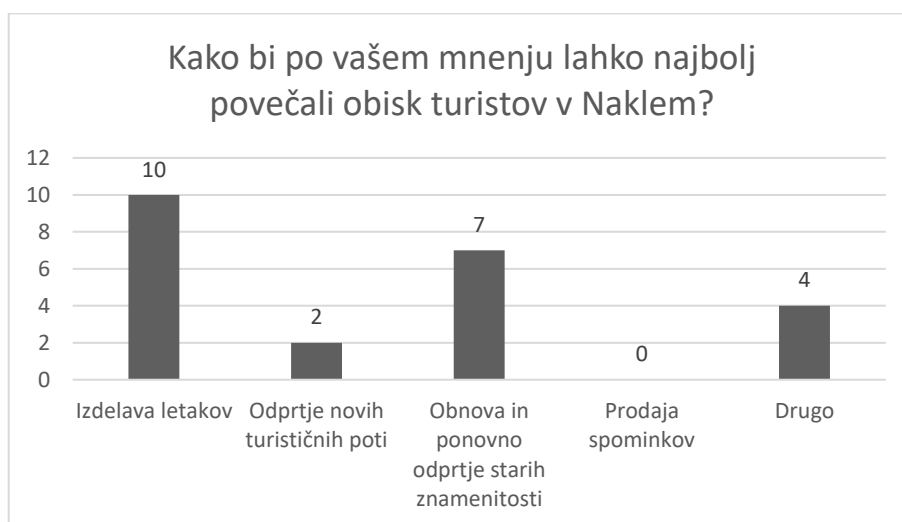

Slika 9: Graf mnenja o turističnem potencialu občine Naklo

Po mnenju anketirancev bi se lahko obisk turistov povečal z izdelavo letakov (10) ali obnovo in ponovnim odprtjem starih znamenitosti (7). Med odgovori pa sta bila tudi podana predloga za odprtje nove info točke in pa povezovanje z drugimi večjimi občinami (4) ter odprtje novih turističnih poti (2). Z izdelavo reklam in letakov bi lahko turiste najlažje privabili v kraj in jim pokazali znamenitosti, ki jih tam lahko vidijo. Slovenski pregovor pravi: 'Dober glas seže v deveto vas' - tako bi z dobrim vtisom na obiskovalce še hitreje lahko povečali obiskanost, saj se dobra novica hitro razširi od ust do ust. Z obnovo in ponovnim odprtjem starih znamenitosti bi imelo Naklo lahko še več stvari, ki bi turiste zanimalo, tam pa bi lahko uprizorili tudi zgodovinske dogodke in način življenja v časih, ko so bile te stvari originalno postavljene. Prodaja spominkov bi prišla kasneje, ko bi bilo dovolj obiska in zanimanja, s čimer bi lahko to tržili še naprej. Odprtje nove info točke ter povezovanje z večjimi kraji pa bi še nadalje pripomoglo k razvoju in boljšemu trženju znamenitosti ter boljši organizaciji dogodkov. V preglednici 10 in sliki 10 je prikazano mnenje anketirancev o tem, kako bi lahko obisk turistov še povečali.

Preglednica 10: Mnenje o povečanju obiska turistov

Kako bi po vašem mnenju lahko povečali obisk turistov v Naklem?	
Izdelava letakov	10
Odprtje novih turističnih poti	2
Obnova in ponovno odprtje starih znamenitosti	7
Prodaja spominkov	0
Drugo	4

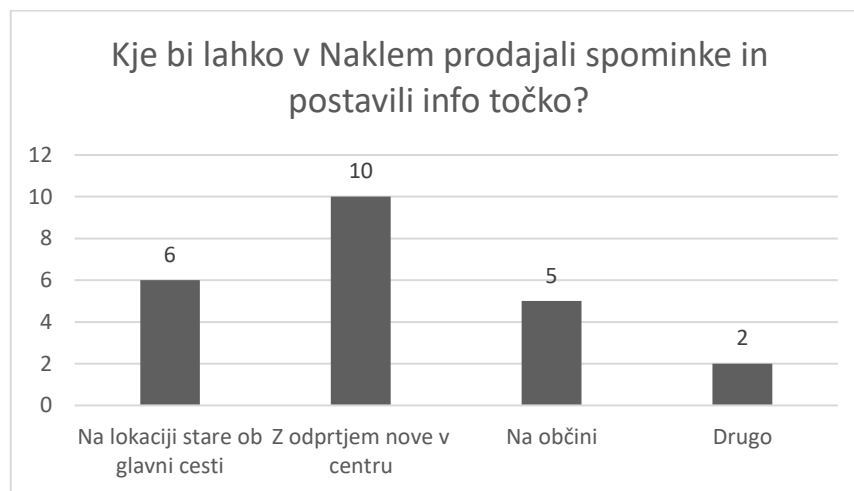

Slika 10: Graf mnenja o povečanju obiska turistov

Postavitev info točke in prodaja spominkov bi po mnenju anketiranih lahko bila na lokaciji prejšnje ob glavni cesti (6) ali pa odprtjem nove v centru občine (10). Podana pa sta bila tudi predloga za odprtje ob vstopu v občino (2) ali pa na občini (5), da bi se turisti lahko pozanimali o znamenitostih že pred vstopom v občino. Prejšnja info točka je bila postavljena direktno ob glavni cesti med bencinsko postajo in hotelom Marinšek, kjer je bil obisk dovolj velik. Tam so se lahko obiskovalci pozanimali o lokalnih in bližnjih atrakcijah, ki jih lahko obišejo, prisotna je bila tudi manjša ponudba spominkov in letakov, ki so jih turisti lahko kupili ali vzeli. Del tega je še vedno v prodaji, vendar je info točka že zaprta. Najbolj pogost odgovor je bil, da bi odprli novo v centru, kjer je ekonomsko središče občine s trgovinami, pošto in nekaj restavracijami, ki skrbijo za pretok gostov. Center je dovolj obiskan za postavitev info točke, kjer bi bilo možno prodajati tudi spominke. Ena izmed možnosti bi bila tudi ob vhodu v občino, kjer bi se lahko turisti ustavili že pred vstopom in si naredili načrt obiska. Med boljšimi idejami je bila tudi obnove spletne strani, ki bi prikazovala znamenitosti ali pa postavitev popolnoma nove, zgolj s stvarmi, ki si jih tam lahko ogledamo. Turistično društvo Naklo se je v tej smeri že premaknilo, saj na njihovi spletni lahko vidimo znamenitosti in se po njihovih podatkih obisk te strani skozi več. V preglednici 11 in sliki 11 lahko vidimo, da se večina anketiranih strinja, da bi bila najboljša pozicija za info točko v centru, 6 jih meni, da tam kjer je bila prej, 5 na občini in 2 drugje.

Preglednica 11: Lokacija info točke

Kje bi v Naklem lahko prodajali spominke in postavili info točko?	
Na lokaciji stare ob glavni cesti	6
Z odprtjem nove v centru	10
Na občini	5
Drugo	2

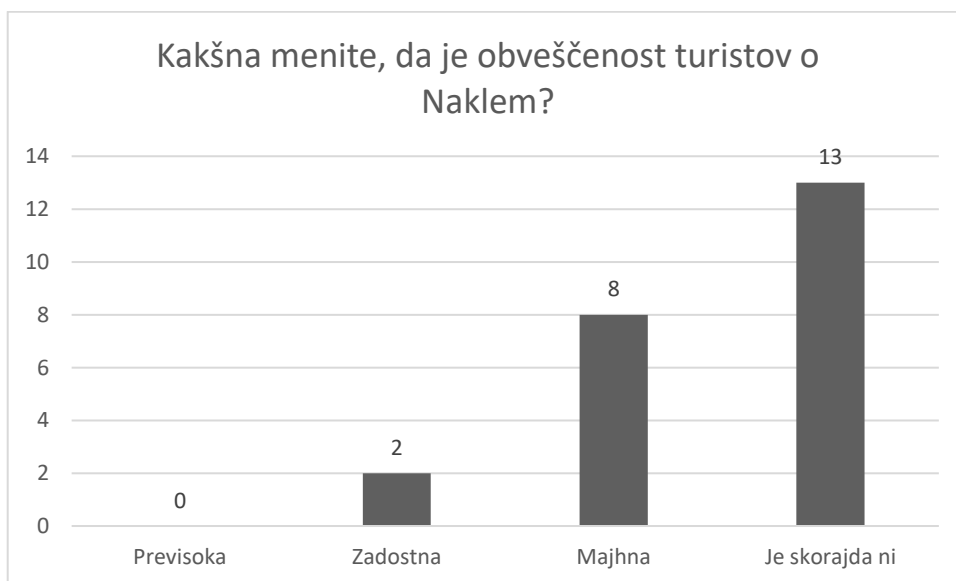

Slika 11: Graf lokacije nove info točke

Obveščенost turistov o Naklem se anketiranim zdi tako rekoč neobstoječa (13) oziroma zelo majhna (8), zato bi morali v občini povečati oglaševanje in privabiti večje število turistov. Le nekaj anketiranim je zadostna (2). Oglaševanje je premajhno in z izdelavo novih letakov, reklam ter povečanjem oglaševanja tudi preko drugih medijev, bi se lahko obisk povečal, če bi bila obveščенost turistov večja. Izdelava novih letakov bi bila preprosta in bi pripomogla k ugledu občine. Poleg tega pa bi se obisk lahko povečal tudi z odprtjem novih in starih atrakcij, ki bi privabljalе turiste. Dejavnikov v tej smeri je veliko in že z majhnim korakom v tej smeri bi lahko povečali obisk in zagotovili občini boljšo prepoznavnost na gorenjskem. Preglednica 12 in slika 12 prikazujeta mnenje anketiranih o obveščенosti turistov o Naklem.

Preglednica 12: Mnenje o obveščенosti turistov

Kakšna menite, da je obveščенost turistov o Naklem?	
Previsoka	0
Zadostna	2
Majhna	8
Je skorajda ni	13

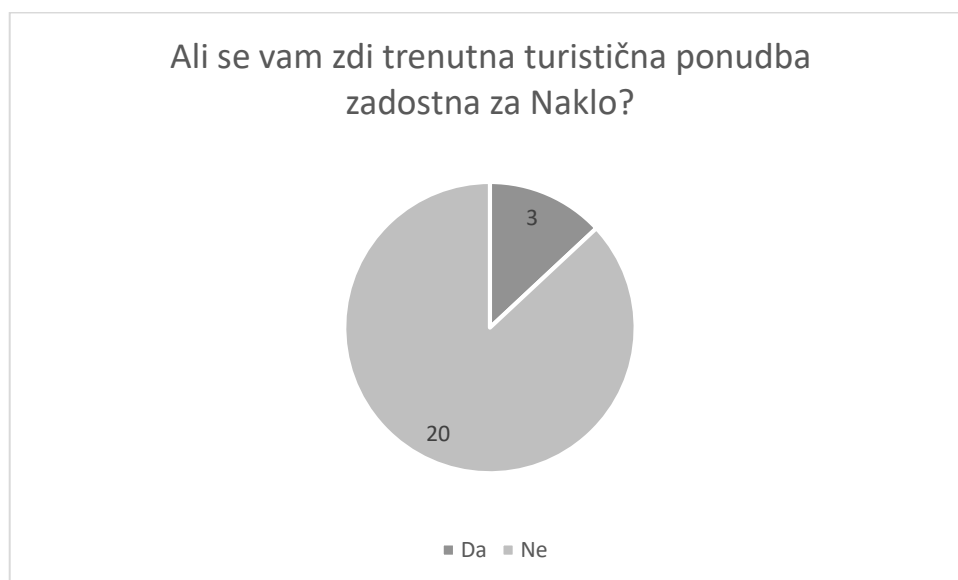

Slika 12: Graf mnenja o obveščенosti turistov o Naklem

Trenutna turistična ponudba se večini (20 od 23) zdi nezadostna za Naklo, saj bi lahko tržili več znamenitosti in bolj uspešno privabljali turiste, s čimer bi tudi občina lahko bolj zacvetela. Tudi z oglaševanjem in ponovnim odprtjem znamenitosti bi Naklo pridobilo večje število turistov. Prav tako bi organizacija zgodovinskih dogodkov in prikaza življenja v starih časih pripomogla k temu, saj se ljudje dandanes vse več zanimajo tudi za takšne stvari. Iz preglednice 13 in grafa 13 je razvidno, da se večini anketiranih trenutna ponudba zdi nezadostna (20) in bi jo lahko še razširili, zgolj nekaj anketiranim (3) pa zadostna.

Preglednica 13: Zadostnost turistične ponudbe v Naklem

Ali se vam zdi, da je turistična ponudba zadostna za Naklo?	
Da	3
Ne	20

Slika 13: Graf mnenja o zadostovanju trenutne turistične ponudbe v Naklem

Predlogov za popestritev ponudbe je bilo kar nekaj, večina pa jih je temeljila na ponovnem odprtju starih znamenitosti, novih turističnih poteh, boljšem oglaševanju in prodaji spominkov. Ponovno odprtje starih in novih znamenitosti bi pripomoglo k večjemu obisku turistov in ponovnemu razcvetu Naklega kot turistične vasi na poti do večjih turističnih krajev ali pa kot samostojnemu turističnemu kraju, kjer bi si obiskovalci lahko ogledovali njegove znamenitosti in se udeleževali dogodkov ter ogledov.

6. SKLEP

Rezultati, pridobljeni s pomočjo ankete in intervjuja, se skladajo s teorijo, ki nam govori, da je bilo Naklo skozi zgodovino dobro razvito, vendar je količina turizma in obiska skozi leta upadla zaradi večanja ponudbe na večjih destinacijah v okolici, kjer je imel turizem boljše pogoje za razvoj. Razvoj pa bi lahko potekal tudi v Naklem zaradi dobrih pogojev, če bi se povečalo oglaševanje in denar začelo vlagati v razvoj turizma. Zaradi dobrih cestnih povezav bi bil obisk dokaj visok in z odprtjem znamenitosti bi povečali še zanimanje turistov. Veliko pogojev vpliva na rast turizma in vsi so med sabo povezani, zato že s povečanjem učinkovitosti pri enem lahko dosežemo rast na drugih področjih, ki nato vsi skupaj pripomorejo k rasti turizma. Ob ponovni rasti turizma pa bi Naklo spet zacvetelo kot v starih časih in pridobilo na ugledu manjše turistične vasi. S tem bi pridobilo nove goste in zanimanje ljudi, ki tam še niso bili. Prihod gostov pa ima tudi pozitivne učinke na finančno stanje in kapital občine, s katerim lahko kasneje razpolaga za obnovitev dodatnih zanimivosti, odprtje novih, ter ustvarjanjem dodatne reklame, ki bi privabila še več obiskovalcev.

Potrebno je tudi, da rastejo objekti, ki niso najbolj direktno povezani s turističnimi ogledi in znamenitostmi, kot so gostilne, prenočišča, trgovine ipd. Tudi ti bi imeli korist od obiska turistov, vendar bi morali ostati kvalitetno konkurenčni ostalim ter prilagoditi svoje cene, z mislimi na večji obisk ter pokrivanje stroškov, ki z obiskom turistov nastanejo. Pomembno pa je tudi, da se držimo strategije razvoja slovenskega turizma za prihodnja leta, kajti tako bo Slovenija postala enotna država v smislu turizma in ponujala nove zanimivosti ter se ob tem prilagajala filozofiji zelenega turizma in ustvarjala okolje za počitek. Z analizo obiska in ustvarjanjem statistike gostov lahko vidimo, katere skupine gostov se najbolj zanimajo za ogled in programe, ter turistične ogledne prilagodimo njim. S tem bi dosegli večje zanimanje za obisk države, saj bi imeli novo moderno ponudbo, ki bi bila prilagojena točno določenim skupinam, in bi s tem lahko še boljše tržili naše znamenitosti in celotno državo ter postali bolj poznani v svetu in pridobili na ugledu.

Čeprav je razvoj in obisk v občini upadel, pa lahko trdimo, da ima občina dobre pogoje za razvoj. Med te lahko štejemo dobre cestne povezave, veliko prometa skozi vas in dokaj dobro obveščenost in poznanost vasi. S ponovnim odprtjem nekaterih znamenitosti bi lahko občino naredili izjemno atraktivno za turiste, saj tu lahko najdemo kar nekaj znamenitosti, ki jih po Sloveniji in celo na svetu ni, ali pa so zelo redke. Glede na lego in okolico vasi pa je možno tudi odprtje novih turističnih in športnih poti po bližnjih gozdovih in v naravi, ki vodijo tudi do večjih turističnih krajev. S povezovanjem z drugimi občinami bi lahko dosegli tudi večjo prepoznavnost, ki bi pripomogla k razvoju turizma. Dogodki in ogledi muzejske lokomotive z vagonom se že počasi premikajo v pravo smer z oglaševanjem in zgodovinsko natančnostjo, vendar oglaševanje zaenkrat poteka zgolj znotraj občine, kar privablja lokalne prebivalce, ne pa tudi zadostne količine zunanjih obiskovalcev, ki bi lahko še bolj pripomogli k dodatnemu obisku in razvoju ter profitu. Vsi ti faktorji sodelujejo pri uspešnem razvoju občine in turizma,

tako v njej kot po celotni Sloveniji. Ob upoštevanju naše kulturne dediščine in zgodovine pa bi lahko tudi mlajše generacije poučili o dogodkih, ki niso najbolj znani. S tem lahko krepimo narodno zgodovino in kulturo, ki sodelujeta pri rasti in razvoju države ter njenih prebivalcev.

Glede na pomembnost turizma v današnjem gospodarstvu Slovenije se nam zdi, da bi morala država nameniti večjo pozornost turističnim dejavnostim in turizmu nasploh, saj bi to pripomoglo k odprtju novih delovnih mest, manjši brezposelnosti, ter povečanju BDP-ja. Turizem je ena izmed najhitreje rastočih panog v svetu, vse več ljudi, še posebej mladih, se odloča za potovanja, tako po domačih krajih kot tudi po tujih deželah, in s tem krepijo tako kulturno, kot finančno stanje držav. Zaradi povečanja števila turistov pa se pojavlja tudi potreba po novih delovnih mestih. Tako večje verige kot manjši obrati, ki delujejo v turizmu ali zgolj v turističnih krajih, iščejo nove delavce, katerih pa primanjkuje. Zaradi pomanjkanja je pogosta zaposlitev tuje delovne sile, saj se vse manj domačinov odloča za poklice v turizmu. Zaposlovanje tuje delovne sile pa vodi k večji stopnji brezposelnosti lokalnih prebivalcev.

Ob upoštevanju dejavnikov, ki vplivajo na rast in razvoj turizma, pa lahko tako vsak kraj, kot tudi celotno državo vodimo do boljšega razvoja na tej vse bolj popularni panogi. Z zaposlovanjem domačih delavcev, upoštevanjem strategije razvoja, razvijanjem lokalne znamke, lokalnimi proizvodi in drugimi pomembnimi dejavniki, lahko postane vsak kraj turistična destinacija ob pravi meri in kvaliteti oglaševanja, da privabi tako nove kot tudi stalne goste.

V obravnavani tematiki zaključne naloge vidimo, da bi bilo v Naklem za ponoven razvoj turizma obnoviti nekatere znamenitosti, odpreti nove, ter ponovno začeti privabljati goste, saj je tam bogata zgodovina razvoja in tudi znamenitosti ter obrti, ki jih drugje ne moremo videti. Največa težava se pojavi v zelo majhni količini oglaševanja in reklamnega materiala. S tem ne pridobivajo novih turistov, dogodki in prireditve pa so obiskani po večini s strani lokalnega prebivalstva. V kolikor bi se oglaševanje in povezovanje povečalo, bi lahko občina pridobila večje število obiskovalcev in turistov, ter s tem povečala svoj ugled in profit ter nadaljevala z razvojem v tej smeri, ker imajo dovolj potenciala, vendar ta ni dobro izkoriščen.

Pozitivne ugotovitve glede turizma v Naklem:

- Naklo ima veliko znamenitosti, ki jih je možno tržiti
- Občina je lahko dostopna za obiskovalce
- Nastanitvene sposobnosti vasi obstajajo in so dobre
- Ljudje so naklonjeni temu, da bi se bolj turistično razvili
- Nekaj dela, čeprav bolj malo je bilo že posvečenega turizmu in kulturni dediščini
- Tako v smeri zgodovine kot drugih smereh je Naklo bogato
- Tam je delovalo veliko pomembnih Slovencev
- Kampiranje v naravi
- Bogata narava

Primanjkljaji v turizmu Naklega:

- Celotna občina je premalo obiskana s strani turistov
- Dogodki so organizirani po večini za lokalno prebivalstvo
- Oglaševanja in reklamnih letakov je bistveno premalo
- Knjig o turizmu in turističnih znamenitostih skorajda ni
- Veliko spomenikov in muzejev je že zaprtih oz. zapuščenih zaradi premajhnega obiska
- Premalo posvečanja občine
- Premajhni finanči vložki v turizem
- Pomanjkanje turističnih vodnikov in ljudi, ki bi se ukvarjali s turizmom
- Primanjkljaj delovne sile v turizmu
- Konkurenca večjih krajev v bližini
- Turisti obiskujejo druge kraje
- Majhnost občine in kraja

Predlogi za izboljšanje turizma v Naklem:

- Povečanje količine reklame – izdelava reklamnih letakov, spletne strani
- Povezovanje z večjimi turističnimi kraji
- Obnova starih znamenitosti
- Ponovno odprtje zaprtih muzejev
- Obnova spomenikov in znamenitosti
- Izdelava materiala za promocijo in informiranje o turizmu
- Izdelava spominkov
- Odprtje info točke
- Posvečanje turistom
- Privabljanje novih gostov
- Ohranjanje starih gostov

V Naklem bi bilo potrebno turizmu posvetiti večjo pozornost, saj ima veliko znamenitosti in muzejev, ki so povezani z zgodovino ljudi in obrtni, ki so potekale na tamkajšnjem ozemlju in v okolici. Občina temu posveča premalo pozornosti in finančnih sredstev, s tem bi lahko pridobila na obisku ter izboljšala svoje finančno stanje, s čimer bi lahko kasneje krepila svoj obisk in ugled v gorenjski regiji. Poleg tega pa bi s krepitvijo kulture in naravnih danosti lahko izobraževali tako mlajše kot tudi starjše generacije, ki bi nato delovale v turizmu, in se zavzemale za cilje strategije razvoje turizma v Sloveniji. S tem bi postala Slovenija bolj prepoznana država na območju Evrope, ne zgolj kot zelena država, ampak tudi kot izjemno priljubljena turistična destinacija.

Naklo ima veliko število turističnih znamenitosti, ki jih drugje ne moremo videti. Najboljši primer tega je muzej mlinskih kamnov in kamnoseštva na Polici, ki je sam po sebi unikat in ga ne moremo najti nikjer drugje. Tu je še muzejska lokomotiva, ki je odlično ohranjena in je idealen prostor za organizacijo odogodkov ali zgodovinskih predavanj. Z večjim posvečanjem turizmu bi lahko to izboljšali in povečali obisk turistov v občini.

LITERATURA IN VIRI

- Črnilec Mara. 1999. *Turistični vodnik po občini Naklo*. Naklo: Turistično društvo.
- Florjančič Jože, Jože Jesenko in Margareta Benčič. 1998. *Management v turizmu 2*. Kranj: Moderna organizacija.
- Grafenauer Boža. 2009. *Turistična geografija in kulturna dediščina* Ljubljana: Zavod IRC.
- I Feel Slovenia. 2018. *Spletna stran*. <https://www.slovenia.info/en> (22. 6. 2018).
- Janežič Damijan in Drago Papler. 2013. *Turizem v Naklem*. Radovljica: Turistično društvo Naklo.
- Mihalič Tanja, Ljubica Knežević Cvelbar, Miša Miša, Kir Kuščer, Tina Šegota, Miha Bratec, Miroslav Dragičević, Siniša Topalovič, Emanuel Tutek, Iva Rašica, Andrej Šimatić, Ida Pandur, Nada Kaurin Knežević, Velimir Žagar in Werner Bligram. 2017. *Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017-2021*. Ljubljana: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
- Mihalič Tanja. 1994. *Ekonomija okolja v turizmu*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Mihelič Stanislav, Drago Papler, Katarina Perčič in Andreja Lakner. 2010 *Na Kalu: zbornik občine Naklo*. Naklo: Občina.
- Občina Naklo 2015. *Občina Naklo Železniški muzej na prostem - zloženka*. Naklo, Občina Naklo.
- Ogorelc Anton. 2001. *Mednarodni turizem*. Maribor. Ekonomsko-poslovna fakulteta.
- Planina Janez in Tanja Mihalič. 1985 *Razvoj in dejavniki turističnega povpraševanja*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Statistični urad Republike Slovenije (SURS). 2018. 4. *Vstopna stran*. [Http://www.stat.si/statweb](http://www.stat.si/statweb) (22. 6. 2018).
- Špec Jana. 2009 *Ekonomika turizma*. interno študijsko gradivo. Bled: Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled.
- Turistično društvo Naklo. 2017. *Vstopna stran*. [Http://tdnaklo.com/](http://tdnaklo.com/) (20. 4. 2018).

PRILOGE

Priloga 1 Anketa

Priloga 2 Vprašanja za intervju

ANKETA

Pozdravljeni,

sem študentka iz Fakultete za management v Kopru in trenutno izdelujem zaključno projektno nalogo na temo analiza dejavnikov razvoja v turizmu v Naklem, ker želim raziskati dejavnike, ki so vplivali na razvoj turizma v kraju.

Vprašalnik je namenjen turističnim delavcem v Naklem. Anketa je anonimna, vsi odgovori v anketi bodo uporabljeni zgolj za potrebe zaključne projektne naloge.

Prosim vas, da na vprašanja odgovarjate iskreno.

SPOL: M   Ž

STAROST:

- 15-18 let
- 19-25 let
- 26-35 let
- 36-45 let
- 46-55 let
- 56-65 let
- nad 65 let

Koliko let se že ukvarjate s turizmom oziroma delujete v turistični panogi?

- od 0-5 let
- od 6-15 let,
- od 16-25 let,
- od 26-35 let,
- od 36-45 let

1. Kako obiskano s strani turistov se vam zdi Naklo?

- a) Zelo.
- b) Srednje.
- c) Malo.
- d) Premalo.

2. Katera vrsta turizma se vam zdi najpomembnejša v Naklem?

- a) Gostinski turizem.
- b) Spomeniki in cerkve.
- c) Kulturni turizem.
- d) Rekreativni turizem.
- e) Drugo: _____

3. Kateri izmed dejavnikov se vam zdi najbolj pomemben pri razvoju turizma v Naklem?

- a) Odprtje železnice.
- b) Glavna cesta skozi vas.
- c) Razvoj gostiln in hotelov.
- d) Oglaševanje Nakla skozi čas.

Priloga 1

- e) Drugo: _____
4. Ali se vam zdi, da se je Naklo čez leta dovolj razvilo v turizmu?
- a) Da.
  - b) Ne.
  - c) Komentar: _____
5. Ali mislite, da bi s ponovnim odprtjem nekaterih muzejev in znamenitosti lahko povečali prihod gostov?
- a) Da.
  - b) Ne.
6. Kakšen se vam zdi turistični potencial občine in njenih znamenitosti?
- a) Velik.
  - b) Srednje velik.
  - c) Majhen.
7. Kako bi po vašem mnenju lahko najbolj povečali obisk turistov v Naklem?
- a) Izdelava letakov in drugih reklamnih izdelkov.
  - b) Odprtje novih turističnih poti.
  - c) Obnova in ponovno odprtje starih znamenitosti.
  - d) Prodaja spominkov.
  - e) Drugo: _____
8. Kje bi lahko v Naklem prodajali spominke in postavili info točko?
- a) Na lokaciji stare info točke ob glavni cesti.
  - b) Z odprtjem nove info točke v centru.
  - c) Na občini.
  - d) Drugo: _____
9. Kakšna menite, da je obveščenost turistov o Naklem?
- a) Previsoka.
  - b) Zadostna.
  - c) Majhna.
  - d) Je skorajda ni.
10. Ali se vam zdi, da je trenutna turistična ponudba zadostna za Naklo?
- a) Da.
  - b) Ne.
11. Kakšni bi bili vaši predlogi za popestritev ponudbe?

Hvala za vaše sodelovanje

Vprašanja za intervju:

1. Kakšna se vam zdi kvaliteta turistične ponudbe v Naklem?
2. Ali se vam zdi, da Naklo dela dovolj na turizmu ali se posveča bolj drugim dejavnostim?
3. Se vam Naklo zdi dovolj obiskano s strani turistov?
4. Kakšno je vaše mnenje glede oglaševanja Nakla in njegovih znamenitosti? Ga je dovolj ali premalo?
5. Bi lahko obisk še povečali? Kako?
6. Ali se vam trenutna ponudba spominkov in drugega materiala zdi dovolj obsežna?
7. Če bi bilo možno, kje v Naklem bi postavili info točko?